mi, ledinci 06

oni, profesorji 10

vac ap 12

sredica 18

dobri, boljši, ledinci 54

horoskop 58

poezija 60

Anja Vrtačnik
glavna urednica

Loti Rajič
fotografinja

"Trenutek, da se ustaviš"

V zadnjih nekaj mesecih smo bili priča temu, da se lahko svet v trenutku ustavi. Čeprav si nihče izmed nas ni mislil, da se to lahko zgodi. Obstali smo. Je to dobro? Je to slabo? Kakor za koga. Za našo preljubo Zemljo je zagotovo dobro, saj si je od vseh nas močno odpočila. Za vse duše, ki želijo veliko svojega časa preživeti v družbi prijateljev, pa – se strinjam – vsa ta situacija ni dobra. Pred kratkim je nekdo z mano delil misel, ki jo z veseljem povem naprej: Vsaka situacija je ravno toliko dobra oziroma slaba, kot si jo narediš sam. In s tem se popolnoma strinjam. Četudi si zaradi korone obtičal doma, svojega časa ne moreš preživeti s prijatelji in so ti propadli čisto vsi načrti za poletje, mora vsaj delček tebe ostati pozitiven. Ne glede na to, kako jezen si na ves svet, vlado ali kar koli drugega, vedi, da bo vsega tega enkrat konec. In takrat, ko boš končno lahko svobodno bitje, boš povsod maksimalno užival. Četudi ti potovanje poleti ni usojeno, si lahko vseeno prirediš dogodivščine s svojimi najdražjimi doma, v Sloveniji. Verjemi, vse se da, če se hoče. V časih, ki so vrženi s tira, začneš razmišljati, kako hvaležen si lahko za stvari, ki se ti zdijo povsem samoumevne. Spoznaš, da se velikokrat razburjaš nad nečim, kar imaš pravzaprav rad ali kar lahko hitro pogrešaš. Le kdaj bi si rekel, da pogrešaš šolo, profesorje in profesorice, varnostnika, kuharice, čistilke in čistilca? Le kdaj si si nazadnje ob vsem kaosu, ki ga imaš v šoli, vzel čas zase? Svet ti je dobesedno ponudil, da se ustaviš, zadihaš in premišljuješ. Premisli o sebi, družini, prijateljih, prihodnosti. Navsezadnje slednja vsem predstavlja strah in trepet.

Odločili smo se, da bomo to Mladiko posvetili našim maturantom. Čeprav boste ta uvodnik prebrali, ko boste že izvedeli rezultate mature, vedite, da smo ves čas mislili na vas. Vsako jutro, ko smo dojeli, da je slednji dan za vas dan D, smo stiskali pesti in vam želeli veliko sreče. Nekateri smo celo prepričali še ostale prijatelje in znance, da za vas držijo pesti. Čeprav odhajate, vedite, da ste tudi vi del naše družine. Za sabo ste pustili zapuščino, za katero upamo, da jo bomo lahko držali tudi sami, točno tako, kot ste vi držali tisto od prejšnje generacije. Predvsem pa se zavedajte tega, da Ledina ne bo ista brez vas in da vas bomo pogrešali. Zagotovo boste tudi vi pogrešali vsaj koga izmed nas. Veseli bomo, če se boste vsake toliko oglasili na šoli, vsaj na Ledinski čestitki ali Vugijih. Čeprav vam tega ne moremo izreči v živo, pa mislim, da govorim v imenu vseh, ko vam pišem, da vam želimo veliko uspehov pri študiju pa seveda tudi potem v življenju. Naj vas nič ne ustavi na poti do tistega, kar si želite postati. Vsem skupaj, tako dijakom in dijakinjam kot tudi ostalim na Ledini, želim čim bolj prijetne in sproščujoče počitnice. Zagotovo smo si jih zaslužili! Se vidimo septembra.

Iza Izabela Jarc

1. a

sanjski poklic
poet

s čim bi rada, da te pokopljejo
s fotografijami iz življenja ljudi, ki so mi največ pomenili

brez česa ne greš od doma
brez slušalk

če bi bila polna adrenalina, bi
skočila iz letala

kaj bi najraje gledala na steni v svoji sobi
vinilke Lane Del Rey

citat
Mesto ljubezni obstaja, jaz prebivam v šotoru.

Maruša Bergant

2. c

sanjski poklic
poklic: tolele pa še ni čisto razjasnjeno v moji glavi

s čim bi rada, da te pokopljejo
z mojimi kul prijatelji, da mi ne bi bilo dolgčas (sorči)

brez česa ne greš od doma
brez gat

če bi bila polna adrenalina, bi
se pozimi definitivno zapeljala do morja in vrgla not

kaj bi najraje gledala na steni v svoji sobi
zemljevid krajev, kjer sem že bila

citat
Ostanite v cvetju!

Gašper Arne Fatur

1. a

sanjski poklic
preizkuševalec sladoledov Ben & Jerry's

s čim bi rad, da te pokopljejo
z albumom Abba Gold

brez česa ne greš od doma
brez telefona, denarnice in ključev

če bi bil poln adrenalina, bi
bingewatchal čim več serij

kaj bi najraje gledal na steni v svoji sobi
še eno okno

citat
I'm a spontaneous person. – No, you're not. – No, I'm not.
- Mamma Mia

Matej Čop

2. g

sanjski poklic
jedrski fizik, geolog ali metalurg

s čim bi rad, da te pokopljejo
scattered across Disneyland, aja, pa nočem,
da me kremirajo

brez česa ne greš od doma
brez telefona in slušalk

če bi bil poln adrenalina, bi
verjetno delal zapiske o jedrski fiziki

kaj bi najraje gledal na steni v svoji sobi
zbirko elementov (wip)

citat
Kanibalizem reši dva problema človeštva: prenaseljenost
in pomanjkanje hrane v določenih predelih.

Eva Dana Vidmar

3. a

sanjski poklic

psihiater

s čim bi rada, da te pokopljejo

nočem biti pokopana, želim si, da bi moj pepel raztresli z Mont Blanca; ali pa bi svoje "ostanke" darovala v znanstvene namene

brez česa ne greš od doma

brez čevljev

če bi bila polna adrenalina, bi

imela zelo visok krvni pritisk, prehiter srčni utrip, tesnobo in palpitacije srca

kaj bi najraje gledala na steni v svoji sobi

ledvice, na eni strani zelene, na drugi rdeče, pa kakšne proper zvočnike

citat

Povsod je doma, lepo je najlepše.

Živa Kovač

4. b

sanjski poklic

odkrivanje novih stvari v biomedicini ali biofiziki

s čim bi rada, da te pokopljejo

raztros na Machu Picchuju

brez česa ne greš od doma

brez telefona in slušalk

če bi bila polna adrenalina, bi

skočila z bungee jumpingom

kaj bi najraje gledala na steni v svoji sobi

scratch off map

citat

Let yourself fall, but don't stay down.

Jaka Dolinar

3. e

sanjski poklic

krajinski arhitekt

s čim bi rad, da te pokopljejo

z glasbeno spremljavo Vinka Coce

brez česa ne greš od doma

brez dovolj velike doze kofeina

če bi bil poln adrenalina, bi

sam od sebe prebral knjigo

kaj bi najraje gledal na steni v svoji sobi

en kvalitetno narejen kamnit zid

citat

Lej, u žiulejn sej treba znajdt.

Lan Letnar

4. d

sanjski poklic

super kul rock zvezda

s čim bi rad, da te pokopljejo

z naključno dodatno kostjo, da bi zmedu arheologe v prihodnosti

brez česa ne greš od doma

brez žlice

če bi bil poln adrenalina, bi

si skuhal res ubijalske hrenovke

kaj bi najraje gledal na steni v svoji sobi

poster Megan Fox, k odpira haubo od avta v Transformerjih

citat

Do you think pandas know they're Chinese and they're taking the one child policy a bit too seriously?

Sonja Kačar

biologija

vsakodnevni ritual

nitkanje zob, preden grem v šolo, da dijaki slučajno ne bi opazili, kaj sem jedla za zajtrk

ali verjamete v horoskop

samo v tistega, ki je objavljen v Mladiki

čaj ali kava in zakaj

absolutno kava, ker me čaj takoj spomni na kakšno bolezen

barva, ki je ne prenesete

kodrlajsasta

najljubši filmski žanr

socialna drama in biografije

citat

Dan brez smeha je izgubljen dan.

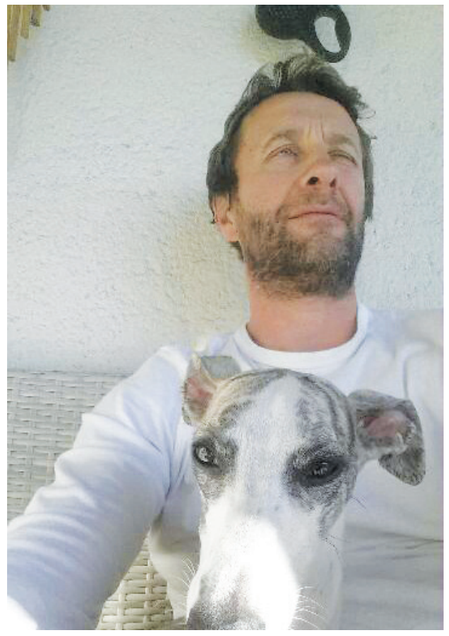

Boris Bovha

umetnostna zgodovina in zgodovina

vsakodnevni ritual

bike

ali verjamete v horoskop

ne

čaj ali kava in zakaj

pivo, ker je dobro za zdravje, poleg tega pa pripomore k oblikovanju pravega moškega telesa

barva, ki je ne prenesete

ni takšne, vse so lepe, najraje imam barve s krajšo valovno dolžino in višjo frekvenco

najljubši filmski žanr

bolj kot žanr me zanima montaža

citat

Silence is so accurate.

Anja Kocjančič in **Tajda Tomšič**

intervjuvanci
fotografije

Karierni dan

Mateja Ceglar

Anastasija Lazarević
fotograf

Na Gimnaziji Ledina je 14. januarja 2020 potekal karierni dan, ki je popestril ure tretjih in četrtih letnikov. Na razpolago so nam bile mnoge delavnice, nekatere zelo zanimive, druge nekoliko manj, vendar sem prepričana, da je bilo pri vsaki moč slišati kaj, kar bi izgubljenega gimnazijca uspelo vsaj malo približati sanjski karieri. Udeležila sem se delavnice, kjer smo spoznavali pomen zastavljanja ciljev, in čeprav ne morem trditi, da sem slišala obilico novih informacij, pa lahko zagotovim, da me je živahna predavateljica spodbudila k razmišljanju o procesu, ki privede do opravljenega cija.

Verjetno bi vsak znal našteti najmanj en razlog, zakaj je pomembno, da imamo cilje. Eden očitnejših je na primer ta, da so vir motivacije in te tako dobesedno prisilijo, da v življenju nekaj počneš. Lahko bi rekli, da nam na nek način dajejo smisel. Samo pomislite, brez ciljev bi zgolj izgubljeno tavali, svoj obstoj pa bi tako kaj hitro začeli postavljati pod vprašaj. Ja, cilji so torej gotovo zelo pomembni, toda težava je v tem, da jih ljudje dandanes le redko izpolnimo. Lahko si jih je namreč zastaviti, težko pa jih je doseči. Zakaj? Sama se lahko domislim kar nekaj razlogov.

Prva težava je pomanjkanje vztrajnosti. Predvsem mladostniki smo vajeni, da želeno hitro dobimo, zato si svojo pot do uspeha predstavljamo kot ravno stezico, obdano z rožicami. Vsi vemo, da realnost ni tako preprosta, toda ko naletimo na nekaj obširnih zavojev, ki nas stanejo časa, nato pa še na nekaj ovir, ki nas utrudijo, vse prehitro izgubimo začetni zagon. "Ah, morda pa tole le ni zame," si rečemo in že iščemo nov cilj, pot do katerega naj bi bila preprostejša. Toda tudi ta nas privede do situacije, ki se izkaže za težavnejšo, kot smo si želeli, zato spet obupamo, naš kupček na pol dokončanih stvari pa se tako veča in veča.

Še ena napaka, ki jo pogosto naredimo, je, da si postavimo smešno visoke cilje ter ob tem ne pomislimo, kako jih bomo dosegli. Menim, da z ambicioznostjo sicer ni prav nič narobe, toda bolj neverjetna kot je naša želja, bolj se bomo morali potruditi, da sploh ustvarimo pogoje, v katerih bi se lahko uresničila. To pomeni, da si moramo vzeti tudi čas za načrtovanje, ideje pač ne morejo prosto obviseti v zraku. Svoj poglavitni cilj si je zato pametno razdeliti na več manjših, da postopoma pridemo do želenega rezultata, ki se skozi čas navadno tako ali tako preoblikuje v nekaj novega, morda celo boljšega.

Seveda je lahko premlevati vzroke, zaradi katerih smo neuspešni pri doseganju zastavljenih ciljev, težje pa je poiskati rešitve za prej naštete težave. Morda je najlažja metoda za spopadanje z njimi, da na celoten proces pogledamo nekoliko drugače. Nehati se moramo osredotočati zgolj na končni cilj, začeti moramo ceniti tudi pot, ki vodi do njega, in predvsem sprejeti, da ne bo nikoli prav lahka, vendar bo zato toliko bolj zanimiva in poučna.

Najstniki iščemo mesto pod soncem

Anja Vrtačnik

V času karantene so nam različne ustanove omogočile, da si popestrimo življenje med štirimi stenami. Za ljubitelje gledališča se je našla pestra izbira predstav, ki si jih lahko ogledamo na internetu. Ena izmed teh predstav je tudi Vihar v glavi Lutkovnega gledališča Ljubljana.

Vihar v glavi je slovenska gledališka uprizoritev, v kateri nastopa skupina najstnikov. Med seboj se razlikujejo po starosti, spolu in hobijih, vsi pa imajo nekaj skupnega. To sta puberteta in čustva, ki nas takrat prevevajo. Z zgodbo pripovedujejo, kako pravzaprav delujejo najstniški možgani. Čeprav imajo možgani odraslih in možgani mladostnikov enako število nevronov, to še ne pomeni, da so si enaki. Najstniki namreč razmišljamo drugače. Tudi vedemo se drugače kot odrasli. Iščemo mesto pod soncem, ki nam je namenjeno, in zaradi tega smo pogosto zmedeni in evforični, odreagiramo tako, kot sicer ne bi. Na začetku predstave je Julita predstavila vse igralce. O vsakem je povedala kakšno zanimivost. Skozi zgodbo smo bili priča odnosom med prijatelji, odnosom med starši in otroki, videli smo, da so najstniške sobe pogosto razmetane, ker najstniki tako izražajo stanje v svoji glavi …

Predstava, v kateri se je zagotovo našel vsak najstnik, pa tudi odrasel, če se je le spomnil svojega najstništva, prinaša dragoceno sporočilo, da smo najstniki precej izgubljeni. Učimo se še. Učimo se, kako živeti v velikem, strašnem svetu, učimo se, kako poskrbeti zase, kako najti poklic, ki nam bo všeč in ki ga bomo opravljali do konca življenja, kar je precej strašna misel. A predstava najpomembnejše sporočilo prinese na koncu – ne glede na to, kako jezni smo, ko se starši vmešajo v naše "posle", in ne glede na to, kako radi bi bili samostojni in pustili starše za seboj, cenimo to, kar delajo za nas, in jih imamo radi. Predstava je vsekakor vredna ogleda.

Mednarodno srečanje nadarjenih, nočno kopanje, sočne mandarine in kreativnost

Žanet Zakonjšek

Dijaki Julija Vidergar, Simon Godec in Žanet Zakonjšek smo v prikupno dalmatinsko mesto Dubrovnik, znano tudi kot prizorišče sprehoda sramote iz Igre prestolov, leteli 15. oktobra 2019. Odpotovali smo s pomembno nalogo, da na tridnevni konferenci Youth Summit zastopamo svojo gimnazijo.

Konferenca Youth Summit je potekala vzporedno s konferenco ECHA – European Council for High Ability, katere cilj je izobraževanje psihologov ter profesorjev o delu z nadarjenimi otroki. Youth Summit je namenjen predvsem povezovanju nadarjenih dijakov in študentov ter izmenjavi znanj in izkušenj med njimi. Organizira ga Youth Council, maloštevilna skupina mladih, ki poskrbijo za "game-plan" in pokrovitelje. Zahvaljujoč njim smo imeli med dogodkom na voljo tudi tone mandarin. Užitnih.

Tokratni Youth Summit se je od prejšnjih razlikoval, saj se je odvijal v sklopu prve tematske konference ECHA z naslovom "Creativity Research & Innovation in Gifted Education". O kreativnosti so nam predavali odlični strokovnjaki z vsega sveta, mi pa smo novo znanje uporabili v delavnicah, kjer samo bili postavljeni pred probleme, rešljive le na neklasične načine.

Interaktivno izobraževanje smo začeli z anketo o nadarjenosti in kreativnosti. Že tu se je razvila gorečna debata o tem, kaj si mladi mislimo o razvrščanju učencev med nadarjene oziroma nenadarjene. Izraženih je bilo veliko kritik na postopek, vendar smo na koncu vsi dojeli smisel tega početja. Povzeto po besedah češke profesorice nadarjenih učencev je treba učencem, ki so prepoznani kot nadarjeni, v razredu popestriti pouk z dodatnimi izzivi, ki jih silijo k razvijanju njihovih prirojenih sposobnosti. Mnoge raziskave so pokazale neverjetno razliko med napredkom nadarjenih učencev, ki so bili deležni dodatnih izzivov, in tistih, ki izzivov niso dobili (prvi so znali bolje uporabiti svoje talente, te so nadgradili in dosegali mnogo boljše rezultate v nadaljnjem življenju).

Po ogrevanju z debato smo razdeljeni v skupine nadaljevali z delavnico, v kateri smo iskali rešitve perečih problemov z različnih področij: osebnih, socialnih, ekonomskih … Omejeni s časom smo se lotili reševanja teh problemov na drugačen način, kot smo ga vajeni … na kreativen način. Izdelki so bili presenetljivi, genialni in smešni obenem. Rešitve so se pojavile v obliki aplikacije, prototipa ustanove, novega načrta za režim ipd.

Udeleženci smo bili navdušeni nad učinkovitostjo takega načina dela, ki je presegel meje tradicionalnega pouka. Kapaciteta pomnjenja in razmišljanja se je na račun interaktivnosti in dela v skupinah dvignila za sto odstotkov.

Da se naš "možganski termostat" ni pregrel, smo imeli med konferenco odmore za kavo, ogledali smo si mesto in se družili tudi v prostem času. Navezovanje stikov je bila naša najljubša aktivnost – pozno v noč smo igrali družabne igre in zahvaljujoč klimi, ki je v Dubrovniku znatno milejša kot pri nas, hodili na nočna kopanja.

Naše sporočilo ledincem je: Upajte si biti radovedni in izkoristite čim več priložnosti, kot je Youth Summit. Pomembno je, da se mladi vključujemo v debate in iskanje rešitev. V svoji občutljivi starosti smo še posebej dojemljivi za sprejemanje sugestij in informacij iz okolja, ki pa ne stremi vedno k temu, da bi ljudje verjeli v resnico, pač pa k temu, da ljudje verjamejo, kar je za nekoga koristno. Poleg tega, da smo magnet za informacije, imajo te na nas tudi ogromen vpliv. Naše mnenje o njih pa tudi o njihovi (ne)verodostojnosti je po navadi prevzeto ali pa izhaja iz vere. Razprava (okrogla miza, debata ipd.) je generator, ki iz navadnega mnenja ali vere gradi stališča. Gradi racionalno, večplastno osnovo, s katero se lahko lažje odločamo, čemu ali komu verjeti ali ne, ker vemo, za čim stojimo, in pričakujemo posledice svojih odločitev. Debate so torej ključ do oblikovanja posameznika od followerja, kot je moderen izraz za ovčico, do samostojne, zrele osebe, ki ve, da se lahko v zmedenem svetu zanese sama nase.

Prav z vizijo, da bodo današnji mladi jutri izoblikovani ljudje, je na naši gimnaziji pod mentorstvom psihologinje Lidije Srša nastal projekt Ledinski Youth Summit. Prvotno je bil napovedan v aprilu, vendar smo ga zaradi epidemije COVID-19 prestavili na jesen 2020. Cilj našega summita so novi pristopi k reševanju težav z duševnim zdravjem med mladimi in v družbi. Na tem mestu pa vas, dijake, vabimo, da se ga udeležite in dokažete, česa smo najstniki zmožni in da je znanje mnogo več kot obvladanje snovi pri pouku.

S'mT'm

ekipa S'mT'm

Srednješolci o mentalnem zdravju in težavah pri mladih ali na kratko S'mT'm je nova skupina na Gimnaziji Ledina, ki smo jo ustvarile štiri dijakinje in študentka psihologije pod skrbnim mentorstvom profesorice Lidije Srše. Zakaj? Zaradi želje, da ledincem v teh kriznih časih vsaj malo polepšamo oziroma popestrimo dan.

Prvi dogodek smo organizirale v torek, 31. 3. 2020. Ledinci smo si preko aplikacije Netflix Party, ki omogoča, da vsi gledalci hkrati gledajo isti film, ogledali ameriški film Vsaj en popoln dan (All the bright places). Izbira filma je bila čisto spontana, za prihodnje oglede pa smo se odločile, da film izberejo dijaki sami.

Naša pričakovanja niso bila visoka, saj smo dogodek organizirale prvič, a že takrat smo vedele, da zagotovo ne zadnjič. Udeležba je bila na začetku zelo skromna, vendar cenimo čisto vsakega, ki si vzame večer za naš dogodek. Očitno smo ledinci plašnejši po naravi, zato vas spodbujamo, da v teh časih poskusite čim več novih stvari. Doslej sta bila na sporedu poleg omenjenega filma še znani muzikal Burleska (Burlesque) in akcijska komedija Murder Mystery.

Organizirale bomo še več "netflix partyjev" in drugih dejavnosti, da vsaj nekomu pričaramo nasmeh na obraz. Upamo, da se nam pridružiš tudi ti!

Vugiji 2020

Tamara Možina Artač, mentorica DSGL

DSGL je decembra 2019 začela pripravljati Vugije 2020, ki so bili načrtovani za ponedeljek, 25. maja 2020. Izbrali smo temo, spisali osnutke scenarijev za filme, izbrali nastopajoče, naredili avdicijo za voditelja ali voditeljico in jo tudi izbrali (Perrine Šmarčan). Po zimskih počitnicah smo se lotili pisanja scenarija prireditve (Trina Zajc, Perrine Šmarčan, Pavla Neja Drnovšek, Ajda Janež, Tamara Možina Artač) ter idejo predstavili režiserju (Jure Piškur) in predsedniku dijaške skupnosti (Tim Topić). Potem pa nam je vse skupaj preprečil znani virus. V upanju, da je karantena le kratkega značaja, smo še vedno sodelovali prek Facebooka, a prepričanje o izvedbi je dokončno padlo v vodo po pogovoru z ravnateljem, zato smo Vugije odpovedali. Energija je bila slaba in zavladala je praznina. Težko se je bilo sprijazniti, da bomo pač eno generacijo izpustili ne glede na njihov velik prispevek k ledinskemu vzdušju in uspehu.

Ko smo si opomogli od res čudnega stanja, ki ga nekateri nismo sprejeli, in ker nam je manjkal stik z ostalimi, je padla ideja o digitalnih Vugijih. Zanjo se je zagrela cela DSGL, tudi člani iz nižjih letnikov, prav vsi so želeli sodelovati in pomagati. Dvomili smo, kako bodo maturanti zmogli še eno dodatno nalogo na daljavo, a so nas kot vedno presenetili. Seveda brez vlečnega konja, trmastega in vztrajnega, polnega pripadnosti in pozitivne energije ter seveda znanja in izkušenj, ne bi šlo. To so bili trenutni predsednik DSGL Tim Topić, njegov predhodnik Jure Žigon in bivši član Jure Piškur, ki jim velja posebna zahvala.

Prek srečanj v Zoomu smo spisali nov scenarij ter se odločili, da podelimo le vugije za naravoslovje, kulturo in šport, ki jih bo izbrala komisija v sestavi profesorjev. Izbor komisije smo zaupali mentorici (Tamara Možina Artač). Vugija za naj naravoslovca sta prejela Pia Sotlar in Simon Godec, za naj kulturnika Perrine Šmarčan in Fedja Kovič, za naj športnika pa Katarina Bulc in Matej Novoselec. Želeli smo osvetliti tudi uspehe drugih ledincev v kulturi, naravoslovju in športu, zato smo zbrali vse njihove dejavnosti in uvrstitve na tekmovanjih v tem šolskem letu in prosili profesorje (Nika Cebin, Marjetka Kozmus in Nataša Korošec), naj jih predstavijo.

Vugija za naj profesorja, uslužbenca in dijaka tokrat ni bilo, so pa dijaki želeli svoje sporočilo predati celotni Ledini in v njihovem imenu sta to odlično izpeljali Trina Zajc in Perrine Šmarčan.

Letošnji maturanti so generacija, ki je ostala brez maturantskega plesa, knjige maturantov, razrednih fotografij, maturantske parade in mirnega zaključka leta. Razrednike smo zato prosili, da jim poklonijo nekaj vzpodbudnih besed in jim vrnejo nasmeh na obraz in toplino v srca. Posneli so se in tako prvič postali nastopajoči na Vugijih.

Letos tudi nismo izbrali razreda, ki bi mu predali ključ, in tudi ne naj razreda. Bilo bi neobjektivno in zato neprimerno. Smo se pa odločili, da kot vsako leto izberemo dobitnika častnega vugija. Komisija je bila kar DSGL v celoti in povsem enotno smo se odločili, da je nesporni zmagovalec ravnatelj Roman Vogrinc, ki je ves čas zaprtja šole skrbel za informiranost, povezanost, hudomušnost in pozitivizem.

Nismo imeli malo dela in priznamo, da smo na trenutke dvomili o uspehu projekta. Zavedamo se, da to niso Vugiji, ki so vsako leto na kup zbrali celo Ledino in jo spravljali v smeh, so pa Vugiji, katerih namen je bil ohraniti povezanost ledincev. Upamo, da nam je to uspelo.

O NASILJU

Mateja Ceglar

Loti Rajič
Tim Topić
fotografa

Kalina Šušteršič
model

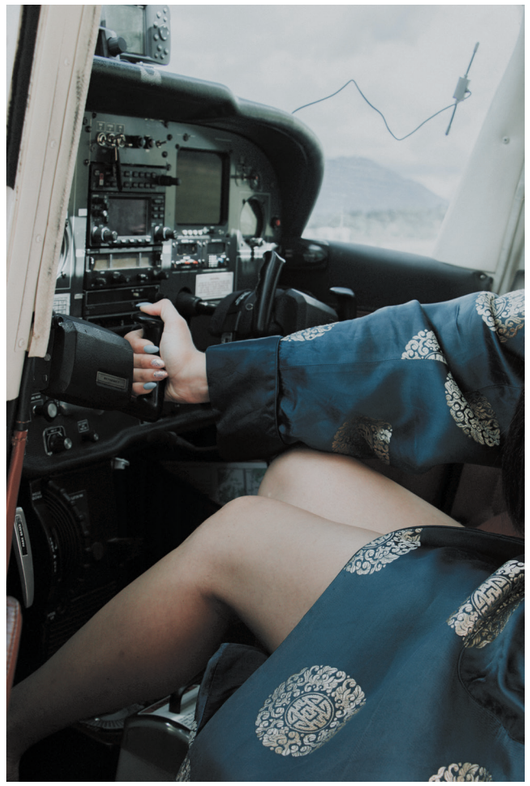

Moderni človek se rad ponaša s svojo inteligenco in prefinjeno zmožnostjo biti civiliziran, pa vendar se tudi v razvitejših delih sveta še vedno prepogosto zateče k najprimitivnejši obliki izražanja čustev in nadvlade – k nasilju. Poznamo veliko oblik nasilja, vse od bolj širokopomenskih, kot sta fizično in psihično, do nekoliko bolj specifičnih, pod katere lahko uvrstimo na primer medvrstniško, družinsko in spolno nasilje. Vendar primarni definiciji vsake oblike navkljub lahko hitro ugotovimo, da je vsem skupno to, da za sabo puščajo žrtve. Teh je v razvitih deželah, kamor spada tudi Slovenija, še vedno mnogo več, kot bi se spodobilo. Tako imamo prav gotovo razlog, da o problematiki nasilja govorimo glasneje, še posebno zato, ker žrtve zaradi travmatične izkušnje tega pogosto niso zmožne.

Toda kaj človeka sploh privede do nasilnega dejanja? Odgovor na to vprašanje še zdaleč ni preprost, saj je agresivno vedenje ljudi težko preučevati, pojavlja se namreč v nepredvidljivih izbruhih, katerih okoliščine bi težko umetno poustvarili. Morda je prav to razlog, da nam različne znanstvene discipline ponujajo veliko možnih razlag pojava agresivnosti pri človeku. Kljub temu so si znanstveniki enotni, da je vzrok agresije posameznika najpogosteje preplet več različnih dejavnikov, v grobem bi lahko našteli tri, in sicer biološkega, psihološkega in socialno-kulturnega. Vsi trije vsebujejo še nadaljnje komponente, ki lahko pojasnijo agresivnost človeka, zato bi jih bilo pametno vsaj okvirno predstaviti.

Začnimo z biološkim dejavnikom. Gotovo je, da na agresivnost vpliva genetika, dokaz za to lahko najdemo pri krvoločnih pasmah psov. Doberman ni odličen čuvaj po naključju, njegove karakteristike so posledica umetnega izbora, pri katerem je človek iz generacije v generacijo iz legel izbiral pse, ki so kazali znake agresije, ter jih paril med seboj, dokler ni dobil želenega rezultata, torej psa, ki vlomilca ne bo samo prijazno pozdravil. Seveda ne moremo ravno dokazati, da bi se človeška vrsta na umetni izbor odzvala enako, saj ljudi pač ne moreš kar načrtno "pariti", toda k sreči obstajajo študije, ki dokazujejo, da genetika tudi pri nas igra pomembno vlogo. Raziskave so namreč pokazale, da se bo v primeru, ko se agresija pokaže v temperamentu enega od enojajčnih dvojčkov, najverjetneje pokazala tudi pri drugem, medtem ko pri dvojajčnih dvojčkih takšne korelacije niso zaznali. Iz tega torej sklepamo, da dednost in genetika igrata pomembno vlogo pri razvoju nasilnega vedenja. Še ena biološka razlaga za pojav agresije bi lahko bil testosteron. Raziskave so namreč pokazale, da je raven omenjenega hormona pri posameznikih, ki se vedejo nasilno, višja. Na tej točki je vredno poudariti, da se testosteron tvori tako v moškem kot v ženskem telesu, res pa je, da je raven njegove produkcije pri moških precej višja kot pri ženskah, kar bi z biološkega vidika tudi pojasnilo, zakaj so moški po navadi nasilnejši od žensk.

Ena najbolj znanih teorij, ki pojasnjujejo agresijo z vidika psihologije, zagovarja, da se agresivno vedenje pogosto formulira kot odziv na frustracijo, torej na stanje duševnega nelagodja, ki se pojavi, ko se naše želje razlikujejo od danih možnosti. Primer frustrirajoče situacije: prespali ste budilko, zato se vam mudi v službo, vendar se zdi, da na poti naletite na prav vsako možno rdečo luč. Dani položaj v vas zbudi neprijetne občutke, ki jih lahko sprostite v oblike agresije, kar bi v naši hipotetični situaciji vključevalo nepotrebno trobljenje drugim voznikom, prehitro vožnjo, nepremišljeno prehitevanje itd. Seveda se vsi ljudje na zastavljene okoliščine ne bi odzvali enako, nekateri bi mogoče frustracijo omilili z vajami dihanja, drugi pa bi jo potlačili, vendar je prav slednje ravnanje lahko zelo težavno, saj frustracija navadno slej ko prej pride na plano v obliki nasilja do drugih. V opisanem primeru lahko to pomeni, da se boste sprli s sodelavcem zaradi nekega popolnoma banalnega razloga.

Psihologi agresije ne pojasnjujejo zgolj po načelu frustracije. Tako na primer tudi opozarjajo, da se agresivnosti zlahka priučimo. Otrok, čigar starši se kar naprej prepirajo, lahko po zgledu modelnega učenja hitro prevzame njihov način izražanja čustev v obliki nasilnega vedenja. Tudi z instrumentalnim pogojevanjem, pri katerem se posameznik nečesa nauči po principu kaznovanja ali nagrajevanja, se lahko naučimo agresije. Primer tega bi bil otrok, ki mu mati sprva ni želela kupiti

lizike, a je popustila, ko je sredi trgovine izbruhnil v jok in začel metati izdelke s polic vanjo. Mati je s tem, ko ni vztrajala pri svojem, otroku dala vedeti, da bo za agresijo nagrajen, kar seveda spodbuja tovrstno vedenje v prihodnosti.

Strokovnjaki pravijo, da tudi družba lahko vpliva na agresivno vedenje človeka, kar označujemo s pojmom socialno-kulturnega dejavnika. Fenomen deindividualizacije pojasnjuje, da se posameznik v skupini vede drugače kot brez nje, saj nanjo podzavestno prenese del odgovornosti za svoja dejanja. Poleg tega se v skupini čuti močnejšega, saj dobi občutek, da proti morebitnemu sovražniku ne bo nastopil sam. Zamislimo si torej situacijo, v kateri se oseba sprehaja po cesti, ko jo mimoidoči nenadoma močno odrine. V primeru, da bi bila ta oseba sama, bi nesramneža verjetno ignorirala, če pa bi jo obkrožala skupina prijateljev, srečanje najpogosteje ne bi bilo tako mirno. Verjetnost, da se bo posameznik v skupini vedel nasilneje, tudi razloži, zakaj se na protestih hitro najdejo primerki, ki bi bili pripravljeni uporabiti silo, da bi pokazali svoje nezadovoljstvo, pa čeprav morda v normalnih okoliščinah veljajo za miroljubne. Prav tako na razvoj agresivnega vedenja močno vpliva kultura. Ta ponekod na primer od moških zahteva, da pod nobenimi pogoji ne pokažejo šibkosti, biti morajo močni in brezkompromisni. Moški so tako zaradi ustaljenih družbenih norm deležni hvale in spoštovanja, ko se vedejo nasilno, in edino logično je, da se v tovrstnem okolju agresivne karakteristike moške populacije kažejo pogosteje.

Po vseh navedenih dejavnikih, ki vplivajo na verjetnost izražanja agresivnega vedenja, se marsikdo vpraša, ali je nasilje morda občasno moralno upravičeno. Naše vedenje je namreč posledica mnogih dejavnikov, na katere sami pogosto nimamo vpliva. Kje je torej tista magična meja, ki določa, kdaj smo nekaj naredili zavestno in brez pretiranega vpliva zunanjih dejavnikov? Ali so v resnici vsa nasilna dejanja na nek način opravičljiva in s tem moralno sprejemljiva? Ali pa je iskanje opravičil nesmiselno in je končno dejanje, ki nekoga prizadene, edino, ki zares šteje? Gre za zanimiva filozofska vprašanja, na katera bi vsakdo izmed nas odgovoril nekoliko drugače, toda ker ljudje v večjih skupnostih ne moremo shajati, če vsak živi zgolj po svojem moralnem kodeksu, smo si izmislili sistem, ki ob etičnih dilemah razsodi, kaj je prav in kaj narobe. Zakonodaja naj bi skrbela za to, da pravice enega človeka ne posegajo v pravice drugega. Zaradi tega bo včasih nasilno dejanje v očeh države upravičeno, in prav je tako, saj je logično, da mi bo udarec oproščen, če ga izvedem v samoobrambi. Vendar težava nastopi, ko nekdo izkoristi luknje v zakonu in tako uide pravični kazni.

"Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju tako, da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let," piše o posilstvu v slovenski zakonodaji. Zdi se direktno in korektno napisano, bi rekli mnogi. Kje je torej težava? No, nekateri bi se znali obregniti ob dejstvo, da Slovenija posilstvo definira kot spolni odnos, pri katerem mora biti prisotno nasilje, grožnja ali drug način prisile, ne pa kot spolni odnos brez privolitve žrtve. Na prvi pogled majhna razlika lahko igra veliko vlogo pri končni razsodbi o tem, kdo je česa kriv. Če je tako žrtev posiljena med spanjem in posledično ob začetku spolnega odnosa ne more zatrditi, da si tega ne želi, v luči našega zakona sploh ne gre za posilstvo. Gre za prisiljenje. In o njem zakon pravi takole: "Kdor koga s silo ali resno grožnjo prisili, da kaj stori ali opusti ali da kaj trpi, se kaznuje z zaporom do enega leta." Hitro lahko opazimo, da je poglavitna razlika med obema navedbama dolžina zaporne kazni. Tako človek, ki je začel občevati s spečo osebo in ni nehal, ko se je ta zbudila in začela upirati, ne bo obsojen posilstva, pač pa prisilstva, torej kršitve, kjer je kazen v večini primerov precej milejša. Morda se vam zdi primer skorajda absurden in za lase privlečen, toda zagotavljam vam, da je slovensko sodišče v preteklosti že podalo prav takšno obsodbo na opisani zločin.

Zakonodaja pa ni pomanjkljiva zgolj v primeru, ko gre za neprisebno (spečo, omamljeno, pijano ...) žrtev. Napadena oseba namreč včasih sploh ne more pokazati, da noče sodelovati v spolnem odnosu, ker preprosto zamrzne. Gre za naraven odziv, zamrznitev je eden od refleksov, ki smo jih pridobili z evolucijo, res pa je, da ga zaradi ustaljene fraze "boj ali beg" radi pozabimo, a ga ne bi smeli. Prav žrtve posilstva namreč pogosto zamrznejo, ko bi morale pokazati svoje nestrinjanje, naša zakonodaja pa jih zaradi tega ne ščiti v dovoljšni meri, čeprav, poudarjam, niso same krive, da se njihovi možgani pač odzovejo, kakor se.

Kot torej vidimo, sistem ni nezmotljiv, kar nas ne preseneča. Toda na nas je, da opominjamo na napake in jasno pokažemo svoje nestrinjanje, ko za to dobimo priložnost. Stopimo ob stran žrtvam in spregovorimo namesto njih, ko one tega ne zmorejo. Ne odobravajmo nasilja, takšnega ali drugačnega, in kot družba pokažimo, da smo sposobni živeti v sožitju, saj nam na koncu prav to da možnost za največji napredek.

Kaj je belo in leti navzgor? Retardirana snežinka.

Yon Ploj

Tim Topić
fotograf

Umetnost je kakor šala. Vrednosti ji ne da samo vsebina, temveč prezentacija, kontekst, čas in prostor. Če jo povemo, kot je napisano zgoraj, je to navadna otroška šala, če pa rečemo: "Retardirana snežinka leti navzgor in je bela," nastane zgolj nesmiselna poved. Vprašanje, ali je X umetnost, je podobno, kot da bi se vprašali, ali je retardirana snežinka šala.

Problem staromodnih kritikov, ki ne priznavajo sodobne umetnosti, je, da jo analizirajo izolirano. Če umetnino vzamemo iz naravnega okolja in jo opazujemo pod mikroskopom, izgubi kontekst, zato lahko izgubi tudi pomen. Kaj je umetnost? Kaj naredi umetnino dobro? Umetnost je izražanje čustev. Kadar umetnine delimo z opazovalci, jih delimo z namenom, da bi v opazovalcih vzbudili čustva. Dobra umetnina pošlje interpretatorju kri po žilah, ga očara, razjezi, razžalosti, preseneti ali užali. Pravimo, da je subjektivna, saj pri različnih ljudeh sprožijo odzive različni dražljaji.

Primer, ki ga rad izpostavljam, je Črni kvadrat na belem ozadju, ki ga je naslikal Kazimir Malevič. Slišal sem že nešteto jeznih kritik, češ da "to ni umetnost" in "ne spada v galerijo", ampak ali ni pravzaprav točno ta jeza tisto, kar je v opazovalcu vzbudil kvadrat? Mar ni to tisto, kar umetnino naredi dobro?

V antiki so umetniki izpopolnjevali svoje umetniške metode v upanju, da bi dosegli popoln realizem. Izražali so čustvene dogodke iz svojega življenja, da bi jih delili z drugimi. Mislili so, da je realizem tisto, kar bo človeka popolnoma preneslo v situacijo, ki jo ima umetnik v mislih, s tem pa naredilo popolno preslikavo čustev. Kmalu smo ugotovili, da popolne preslikave čustev ne moremo doseči. Razvoj abstraktne umetnosti nam priča, da smo našli boljšo pot. Prav subjektivnost umetnosti je tista, ki dopušča abstraktnost. Ker ljudje pridejo v galerijo z namenom, da bi si ogledali umetnine, vedo, da so slike, ki jih bodo videli, namenjene umetniški interpretaciji. Zato jih interpretirajo, tudi če so abstraktne. Tako lahko z negotovimi motivi dosežemo veliko večji interpretacijski potencial, ki opazovalca ne povleče v predstavo umetnika, temveč v lastno predstavo. V spomine in ideje, ki jih človek hrani pri sebi in ki jih ni moč izraziti. S tem je sodobna, abstraktna umetnost tudi veliko bolj osebna, lahko tudi mnogo močnejša.

Primer, ponazorjen s slikarstvom, seveda velja tudi za poezijo in ostale veje umetnosti. Ko bralec odpre pesniško zbirko, pričakuje čustvene pesmi. V njih bo iskal čustva, tudi če bodo pesmi abstraktne. Tudi športni članek je nekaj, kar bi lahko poneslo bralca v globoke spomine na otroštvo ali nešteto drugih spominov. Res pa je, da je lahko vsako tako delo brca v prazno, saj avtor nima nadzora nad tem, kako bo umetnina interpretirana oziroma ali sploh bo. Breme osmišljenja leži na interpretatorju. Abstraktne poezije (oz. umetnosti) ne moremo pisati za individualne bralce, saj na nikakršen način ne moremo zagotoviti želenega odziva. Abstrakcije pišemo za množice, ker ima na določeno frazo močno asociacijo določen odstotek ljudi.

Torej, k prvotnemu vprašanju, ali lahko Šalamunovo delo uvrstimo med poezijo. Seveda. Kdor pravi, da ga ne moremo, ga je po vsej verjetnosti analiziral izven konteksta, izven pesniške zbirke, kot da ga ne bi bil srečal v galeriji. Ker je delo pesem, napisana kot pesem, objavljena kot pesem, in je dobila splošno prepoznavo kot pesem, je torej pesem. Pesem je ni naredil avtor, temveč bralci, ki so v njej srečali svoje spomine.

Pogovor z Vero Vulvo

Tim Topić

Tim Topić
fotograf

Kdo si, zakaj si, kje si in kako si?

Pozdravljeni, vsi zbrani! Sem visoka in delno kosmata dama iz Maribora, Vera Vulva. Sem tudi članica prve mariborske drag hiše Haus of Vulva. Če zanjo še niste slišali, vam nisem jaz kriva.

Kakšna je razlika med drag performerjem in transspolno osebo?

Transspolna oseba čuti, da ne pripada spolu, ki ji je bil pripisan ob rojstvu, zato se jih večina odloči za tranzicijo med spoloma. Drag medtem ni vezan na spol. Je le preobleka in podoba, lik, ki ga lahko ustvari kdorkoli z malo talenta za estetiko in oder.

Kdaj, kako in zakaj si se začela ukvarjati s takim performansom? Kaj tak performans po navadi vključuje?

Drag spremljam že nekaj let, aktivno pa sem se s tem začela ukvarjati v drugi polovici lanskega leta, ko smo imele s Haus of Vulva "krst" v klubu Tiffany. Od takrat naprej je to postal hobi, ki sem ga vztrajno razvijala tudi v času karantene v obliki online drag showa Dragoslavia. Drag performans je lahko karkoli. Oprava nastopajočega da vsaki točki nov koncept. Večina drag kraljic odpira usta na tujo pesem ali pa si naredi mix. Rekla bi, da ima vsaka dobra točka zgodbo, ki jo pričaraš tako vizualno kot zvočno. Seveda pa lahko tudi poješ, žongliraš, igraš na instrument (Thorgy Thor), zašiješ obleko v treh minutah na odru (Bianca Del Rio) ali pa recitiraš svojo poezijo (Petra HD).

Kako želiš, da te ljudje naslavljajo?

Ko vidiš Vero, odmisli brke in uporabljaj ženske zaimke. Ko pa vidiš tipa, ki je morda videti kot Vera, pa nisi prepričan, ali je ona, pa uporabi moške zaimke.

Kako se nate odzovejo ljudje na cesti? Si imela kakšne posebej slabe ali dobre izkušnje?

Kot del druge epizode Dragoslavie smo s Patricio Vulvo in Karmen Daš snemale video v mariborskem Mestnem parku. Glave so se seveda obračale za nami, iz levega kota sem tudi slišala "svašta". Izkušnja je bila podobna, ko sem pred kratkim snemala nastop za novo Dragoslavio (28. 6. na Twitchu). Med sprehodom po sončni Ljubljani nisem naletela na nič hujšega – le zavistne poglede mimoidočih. Veste, jaz si vedno rečem: "Naj se nagledajo, vem, da niso vajeni take lepote."

Kaj bi sporočila našim dijakom?

Ptička mi je povedala, da je to zelo zahtevna gimnazija, tako da veliko sreče, ljubezni s kondomom in uspešno opravljenih izpitov.

Kaj početi v karanteni?

Manca Kraševec

Iris Kren
ilustratorka

Tega ne moremo povedati na noben lepši način: si ujetnik lastnega doma in pojma nimaš, kaj pametnega in produktivnega (ali ne) bi počel s svojim – zdaj brezupnim – življenjem. V bedi neskončnega dolgčasa sem poskusila sestaviti kratek seznam dejavnosti, ki ti bodo zagotovo izboljšale tvoje novo covid approved življenje.

Lahko poskusiš gojiti avokado, itak bo verjetno zgnil čez nekaj tednov, ampak občutek ljubezni in samozavesti, da skrbiš za živo bitje (iz katerega boš v najboljšem primeru nekoč naredil guacamole), ti bo dal moč, da preživiš še naslednjih nekaj tednov. Če slučajno ne maraš avokada, lahko posadiš tudi fižolček ali koruzo, učinek je baje enak.

Zdaj ko imaš čas in energijo, lahko končno prepleskaš vrtno ograjo. In ko si že pri tem, prepleskaj še svojo sobo. In garažo. Če dobro pomislim, bi tudi kuhinjske omarice potrebovale malo nove barve. Prenavljanje okolice in izpolnjevanje dolžnosti, ki se jim izogibaš že od septembra, bo zapolnilo še kakšen dan ali dva, tebi pa dalo občutek, da le nisi tako len in neproduktiven, ter izgovor, da preostanek tedna preležiš na kavču. Ni za kaj!

Če se kakšen dan počutiš še posebno lačen pustolovščin, je tukaj vedno sosedov pes, ki – že odkar pomniš – moledujoče gleda čez ograjo, da bi rad pobegnil izpod diktature stare hudobnice. Vse, kar potrebuješ, je žakelj za krompir in nekaj pasjih piškotov. Pozor! Te aktivnosti ni mogoče izvesti, če so vaši sosedje slučajno v drugi občini. Zdaj ko imaš psa (lahko uporabiš tudi svojega), se pretvarjaj, da je sila inteligenten, ter ga nauči nekaj trikov. Na primer: da na ukaz prinese hladno pijačo ali pa se ljudem, ki jih ne maraš, polula v čevlje.

Če nisi pri volji za nič od zgoraj naštetega, je tu kup popolnoma izvedljivih predlogov: speci torto, naslikaj svoj kraljevski portret in ga skrij na podstrešju, telovadi (poletje se vseeno približuje – s korono ali brez nje), meditiraj, napiši kriminalko, igraj Minecraft, naredi si masko za obraz ali pa samo glej v zrak.

In če ti resnično zmanjka idej – še vedno so vsi prijatelji in sorodniki le en klic stran. Lahko jih povabiš na videochat kavo, potem pa skupaj jokajte, kako grozno že pogrešate šolo in ves ljubljanski kaos.

Pa ostanite zdravi!

"Moja služba je moj hobi!" Je profesorica športne vzgoje, ki vodi Sokolčice. Rada se giba. Je pozitivna oseba, saj tudi na najbolj deževen dan vidi sonce. To je seveda Nataša Korošec.

Nataša Korošec

Angela Novosel

Loti Rajič
fotografinja

Od kod prihajate?

Prihajam iz Goriške, iz mesta Solkan.

Katero šolo ste obiskovali?

Odločila sem se za študij na Fakulteti za šport, ker sem trenirala kajak na reki Soči in tam dosegala večje športne uspehe.

Ali ste radi hodili v šolo?

V šolo sem rada hodila zaradi družbe, ne toliko zaradi učenja. Uživala sem med odmori in med urami športne vzgoje.

Na kaj se spomnite, če pomislite na svoje otroštvo?

Spomnim se, kako sem okoli hiše z bratom divjala s kolesom, na kotalkah in rolki.

Ali ste tudi kaj trenirali?

Ker sem bila spretna, gibčna in vitka, sem za šolo tekmovala v veliko športnih disciplinah, nato pa sem resneje trenirala kajak na reki Soči. Med obiskovanjem fakultete sem se začela ukvarjati s plesno-navijaškimi skupinami, saj je ta šport prišel v Slovenijo šele leta 1995.

Kateri šport vam je najljubši?

Poleg smučanja je cheer ples moj najljubši šport.

Kdo je vaš najljubši športnik?

Imam več priljubljenih športnikov – to so Dejan Vinčič, Tina Maze, Goran Dragić, Luka Dončić ... Ko sem bila mlajša, sem navijala za smučarje Roka Petroviča, Bojana Križaja in Matejo Svet.

Ali ste kdaj obiskali tudi kakšno tekmo?

Zelo rada obiskujem tekme, predvsem košarkarske, odbojkarske, smučarske in seveda grem skoraj vsako leto v Planico. Zadnje čase pogosteje zahajam na tekme košarkarskega kluba Cedevita Olimpija, saj hčeri plešeta med premori.

Vodite tudi Sokolčice. Kaj vam je pri tem najbolj všeč?

Ena izmed značilnosti Sokolčic je, da so vse nasmejane, kar je značilno tudi za ledince. Zelo so mi všeč timski duh, homogenost v skupini ter odlično vzdušje, ki vlada med njimi. Res jih je lepo gledati, kako željne so znanja in kako na odru blestijo.

Ali radi potujete?

Skupaj z družino zelo radi in veliko potujemo. Med počitnicami se res povežemo, saj so te namenjene družini.

Kaj najraje počnete v prostem času?

Med letom imam prostega časa bolj malo. Včasih si z družino ogledamo kakšen zabaven film ali pa s prijateljicami posedim na nabrežju Ljubljanice. Komaj čakam Odprto kuhno, bolj zaradi druženja kot hrane. Zelo rada in dobro tudi kuham. Rada tudi poučujem na Gimnaziji Ledina, saj je moja služba moj hobi. Najraje imam, ko se odpravimo na grad in ne pozabimo na naših sto počepov. Uživam v vseh letnih časih, rada imam mestni vrvež in Ljubljano.

Kakšno glasbo najraje poslušate?

Poslušam različne zvrsti glasbe. Zelo rada grem na koncerte slovenskih glasbenikov in na različne koncerte zunaj Slovenije. Najbolj mi je ostal v spominu koncert Taylor Swift.

Ali ste optimistični ali pesimistični?

Jaz pesimistka? Tudi na najbolj deževen dan vidim sonce. Vedno sem dobre volje. Če se razjezim, sem zelo glasna, a to hitro mine. Vem, da bo jutri lep dan, prepričana sem, da je pred nami čudovito poletje. Manj se bomo rokovali, objemali in poljubljali, smejali pa se bomo vseeno na široko.

Kako bi opisali svoj idealni dan?

Idealni dan v tretjem tednu osamitve je popolnoma drugačen, kot bi bil pred tremi meseci. V resnici si želim, da bi me zjutraj zbudila budilka in da bi po zajtrku odhitela v delovni dan. Hčerki bi odpravila v šolo in odšla v službo. Med odmorom bi odhitela domov in odpeljala psička na kratek sprehod ter potem nadaljevala dirko – kosilo, priprave, trening, vadbe in še kaj. Ko sem hitela, sem si želela upočasnitve, zdaj pa pogrešam vsakodnevno življenje.

Ali bi v šolanju kaj spremenili?

Ja, v šolanju bi spremenila to, da bi bilo manj učenja na pamet. Učenju bi namenila več časa. Znanje je bogastvo, ki ti ga ne more nihče ukrasti.

Brez koga oz. česa si svojega življenja ne predstavljate?

Svojega življenja si ne predstavljam brez svoje družine, prijateljev in gibanja. Rada sem v družbi veselih in živahnih ljudi, rada sem v telovadnici in še raje v naravi.

Kaj po vašem mnenju dela vsakega posebnega?

Vsak je drugačen. Nekatere označuje nasmeh, druge oči. Pa smo res posebni? Zavedati se moramo, da smo vsi ljudje. Ne glede na barvo kože, versko ali spolno usmerjenost, vsi smo v istem čolnu. Mislimo, da smo posebni, vendar danes vidimo, da smo v resnici vsi enaki. Srca vseh bijejo za naše starše, dedke in babice. Vsi si želimo isto – ostati zdravi in srečni.

Kaj bi svetovali dijakom?

Nasvet dijakom? Na prvo žogo bi rekla: Carpe diem, toda če dobro premislim, je čas šolanja tekmovanje za naslednjih petdeset let. Ha, ha, ha ... Saj vem, da si ne predstavljate tega pol stoletja, ampak vsi ga imamo pred sabo. Torej izbrati je treba poklic, v katerem boš uspešen in zadovoljen. Čim več znanja je smiselno odnesti zdaj, saj boš kasneje moral za vse tečaje plačati iz svojega žepa. In veste, kaj? Učiti se je najlažje.

Rasizem v ZDA: Star sistem v novi suknji

Tim Topić

Ko sem pisal ta članek, sem se spraševal, ali je to moje pisarjenje res potrebno v tem svetu. Sem res jaz tisti, ki naj trobi o teh stvareh, čeprav na svojo srečo nikoli nisem doživel grozot, težkih trenutkov in žalosti, ki so zanetili te proteste. Tisto, kar me je prepričalo, da je ne navsezadnje to, kar pišem, pomembno, je dejstvo, da več kot nas o tem bere, posluša, govori in piše, večja možnost je, da se bo kaj ukrenilo. Ta bitka na žalost ni legendarna bitka Špartancev, ko je stoterica premagala večtisočglavo vojsko, a vendar zelo v resničnost usidrana bitka, ki potrebuje slehernega verujočega v resnico in pravico, da bo učakala uspešen konec.

Že po naslovu in predgovoru lahko ugibate, o čem bom pisal; o gibanju "Black Lives Matter" (temnopolta življenja štejejo), o katerem poslušate in veliko berete na družbenih omrežjih. Moj cilj ni branjenje ameriške Antife ali pa zagovarjanje dejanj vlade Združenih držav Amerike, temveč le izražanje osebnega razmišljanja, ki so ga posredno potrdili tudi mnogi pomembni aktivisti. Tu tudi ne bom seciral vseh izrojenih dejanj, ki naj bi jih zakrivili "protestniki", ker kakor vemo, se da vsako situacijo izkoristiti za svoj osebni, včasih celo sadistični prid. To že preveč radi oglašujejo mediji, ki nasprotujejo gibanju iz različnih razlogov, na primer gospodarske koristi ali nazadnjaškega mišljenja.

Za kaj torej gre? Verjetno vas večina, ugibam, trenutne upore in proteste v Ameriki prepozna kot odgovor na kruto in nepravično smrt Georgea Floyda v mestu Minneapolis, državljana zvezne države Minesotta, za katero so krivi štirje policisti taiste zvezne države. A to je bila le iskra, ki so jo trske rasnih trenj v Ameriki potrebovale, da se je zanetil požar, kakršnega nismo videli že od protestov, v katerih je deloval tudi slavni aktivist in govornik Martin Luther King Jr. Prve svetovne vojne ni zanetila smrt prestolonaslednika Franca Ferdinanda, temveč leta in leta grmadenja nestrinjanj in konfliktov, ki so v tokratnem primeru neštete smrti nedolžnih temnopoltih in ostalih "priseljencev" (malo nenavaden izraz glede na to, da so ZDA zgrajene na podjarmljanju domorodnih in prisilno priseljenih ter zasužnjenih ljudstev, ki so ga izvajali priseljenci iz Anglije, Francije in ostalih evropskih kolonialnih sil). Morda je kdo izmed njih res storil dejanja, zaradi katerih so ga obsodili, a to ne opravičuje surovega mučenja, ki so ga doživljali, nenormalnih kazni, ki so jih pričakale, in posledic, katerih breme čutijo še naslednji rodovi. Ko aktivisti govorijo o institucionaliziranem rasizmu, ne govorijo o tem, da v zakonih piše, da so druge rase manj vredne, temveč da sistem in njegove postavke ter ljudje, ki ga vodijo, omogočajo tovrstno delovanje, namreč da je zadnja skrb sistema temnopolto prebivalstvo, ki ga še dodatno zatira, če je le možnost. Sistem gradi prihodnost teh, ki jih ima rad, na trudu, krvi in potu tistih, ki jih nima rad, in na žalost so to pogosto socialno-ekonomsko najbolj ranljive skupine.

Ameriška policija je bila že mnogokrat pod svetovnim drobnogledom zaradi svojih dejanj, a še nikoli tako kot zdaj. Na površje prihajajo številni dokazi o neizpodbitnem rasizmu in prikrajanju zakonov belim policistom. Zakaj izklop telesne kamere ni obravnavan kot uničevanje dokazov? Kako jim je neštetokrat uspelo prirediti dokaze v prid policiji, da so se aretiranci menda kar sami ustrelili v policijskem avtu, ko so bili v lisicah in brez strelnega orožja? Kako vedno znova in znova ignorirajo prijave posilstev ali pa se z njimi ne ukvarjajo? Kako lahko aretirajo mirne protestnike? Kako lahko na tla porinejo in v nezavest spravijo mirnega 75-letnega protestnika ter mirno stopijo čezenj? Kako lahko otroke škropijo s solzivcem? Na ta vprašanja lahko odgovorimo zelo hitro: strah pred sodbo in soočenjem s posledicami, ki ju prinese ta skorajšnja revolucija, in seveda božji kompleks, ki ga ima veliko ameriških policistov. Ameriška policija namreč deluje po principu bratovščine, kar je v mnogih primerih dobro, a tu gre stvar predaleč, ko se vsi potegnejo za svojega, čeprav vedo, da je storil nekaj narobe, a to spregledajo, saj je njihov "brat".

Težava je tudi v tem, da zaradi pomanjkanja policistov v to službo sprejmejo skoraj vsakega, ki konča policijsko akademijo. Brez poglobljene psihoanalize in ocene značaja ter sposobnosti v roke dobijo pištolo in značko ter se počutijo kot Bog iz Starega testamenta, ki je zdaj tu, da z obličja Zemlje izbriše "grešnike". Situacija je tako zavrela, da ko pridejo o protestih poročat medijske hiše, policaji pokažejo protestnikom prisiljeno in narejeno sočutje ter pokleknejo z njimi, a ko se kamere ugasnejo, se ponovno začne enostransko skorajšnje mesarsko klanje. Tu pogosto slišimo, da niso vsi policisti slabi, a realna situacija je veliko bolj žalostna. Če si "dober" policist, imaš pred seboj dve možnosti: bodisi se ukloniš toku in priskrbiš stabilno finančno prihodnost za svojo družino ali pa rineš svoje in delaš prav ter trpiš celo svoje življenje brez možnosti napredovanja in boljše plače. To ni opravičilo za njihova dejanja, le mogoča potencialna razlaga.

Izpostavil bi primer, ko so bili za isti prekršek obsojeni trije moški. Bel moški, moški kitajskega porekla in temnopolti moški. Varščina zanje je naraščala, kakor sem jih naštel poprej. Nato je nekdo povedal, da je morda varščina za temnopoltega moškega višja, ker se varščina navsezadnje spreminja glede na prejšnje prekrške. A temnopolti moški je imel prazno kartoteko, medtem ko je bil belec že obsojen zaradi posilstva, a je bila za temnopoltega moškega vseeno ocenjena višja varščina, ker naj bi bil nevarnejši. S tem je policijska postaja nezavedno ustvarila lestvico vrednotenja oseb glede na raso, kar je posreden zločin proti človeštvu. Za policijo in vlado ZDA so največ vredni belci in najmanj temnopolti, a tega nočejo priznati in situacijo pometajo pod preprogo,

češ da je več temnopoltih moških aretiranih in zaprtih v zaporih, ker so menda bolj naravnani h kriminalnim dejanjem. Če to prikažem s številkami: V ZDA je 12 % populacije temnopolte, 33 % zaporniške populacije pa je tudi temnopolte. Morda statistična anomalija, napaka? Ne, v vsakem grmu tiči zajec, a v tem grmu tičita kar dva.

Pred štirimi leti se je v ZDA odvijalo po vsem svetu odmevno sojenje Brocku Turnerju, študentu univerze Stanford, ki je posilil nezavestno in okajeno študentko. Kljub vsem dokazom je dobil šestmesečno zaporno kazen, ki je sploh ni odslužil do konca. Medtem je bil temnopolti moški Alvin Kennard lani po 36 letih izpuščen iz zapora v zvezni državi Alabama. Obsojen je bil na dosmrtno zaporno kazen brez možnosti pogojnega izpusta za krajo v pekarni. Ukradel je 50 ameriških dolarjev. In to ni bilo v 50. ali 60. letih, ampak v 80. letih 20. stoletja. To sta sicer drastična primera, a menim, da dobro ilustrirata upravičen izvor jeze temnopoltih Američanov in drugih, ki se z njimi borijo.

Drugi zajec iz grma pa je malo bolj sociološkega izvora. V ZDA se namreč kljub uradnemu koncu segregacije še vedno dogaja pritajena segregacija. Temnopolti ljudje so se namreč morali že od začetka zanašati sami nase, saj belcem upravičeno niso mogli zaupati. Pomislite, bi vi lahko zaupali nekomu, ki vas ima za potencialno manjvrednega? Zato so ustvarili svoje četrti, v katere vlada posega le v obliki policijskega nadzora, ne financira pa javnih projektov izobraževanja ter socialne in zdravstvene oskrbe. S tem temnopolto prebivalstvo prikazujejo kot živali, ki jih je treba krotiti. In te četrti seveda imajo svoja pravila, so kot mesta znotraj mest, kjer na žalost pogosto vladajo tolpe in mafija, ki izkoriščajo revščino in obup, a konec koncev sosesko in njene prebivalce tudi varujejo pred državo. Zato prebivalci teh sosesk po navadi izberejo v njihovih očeh manjše zlo – organizirane kriminalne združbe. Dve taki soseski v mestu New York sta Bronx in Brooklyn. Take soseske pogosto postanejo umetniške oaze, a zaradi tega se na žalost pogosto pozabi njihova zgodovina.

Veliko temnopoltih na srečo ne živi v takih soseskah, temveč živijo normalno življenje, a se vseeno vsak dan srečujejo z rasizmom in s pomanjkanjem reprezentacije svoje kulture. Temnopolti srednješolski maturanti v ZDA, pa če prihajajo iz dobre ali slabe soseske, v povprečju velikokrat niso sprejeti na univerze zaradi barve svoje kože ali pa so sprejeti le izključno zaradi nje, saj hoče univerza doseči kvoto. Enako se dogaja v službah. Temnopolte ženske mnogokrat slišijo, da njihove pričeske niso primerne za v službo, zato morajo prevzeti vizualni slog belk, da sploh ne govorimo o rasističnem zgražanju belcev nad govorom temnopoltih ljudi in prisilnem izbrisu njihove kulture v delovnem okolju.

Pred kratkim je izšla satistika, da je v ZDA covid-19 bolj prizadel temnopolto prebivalstvo kot belopolto. O tem so že spisani mnogi članki, ki propagirajo teorijo, da so temnopolti manj genetsko odporni na virus, kar je metanje peska v oči. Temnopolto prebivalstvo je bolj prizadeto, ker jih ogromen odstotek opravlja "nujne" službe, pri katerih so veliko bolj izpostavljeni. Zaradi sistematičnega rasizma jih veliko nima dostojno plačanih služb ali pa so brezposelni in živijo v hudem pomanjkanju, zaradi katastrofe, imenovane ameriško zdravstvo, nimajo zdravstvenega zavarovanja in si sploh ne upajo k zdravniku. Leta in leta niso bili deležni pregledov pri zdravniku ali zdravljenja. Tako je rasizem posredno povzročil poslabšanje situacije zaradi nove koronavirusne bolezni v ZDA.

Že v času francoske revolucije se je uveljavila ideja o suverenosti ljudstva – da ima ljudstvo, ne posameznik, pravico zamenjati vlado in odločati o zadevah v državi. In ta razsvetljenska ideja je našla svojo pot tudi v ustavo ZDA, ki temelji na načelih razsvetljenstva. V Deklaraciji o neodvisnosti je zapisana pravica in dolžnost revolucije, da državljani izrazijo svojo voljo in tudi na revolucionaren način vlado usmerijo ali jo navsezadnje zamenjajo. Proti temu se trenutna vlada ZDA bori, kar pa je protiustavno in krši Deklaracijo o neodvisnosti in Splošno deklaracijo o človekovih pravicah. ZDA sploh ne bi obstajale brez upora, ki je povzročil bostonsko čajanko, zato je še toliko bizarnejši trenuten odnos vlade do protestnikov. To je ista vlada, ki obožuje svojo kratko zgodovino, kajti tako rada omenja drugi amandma o pravici do nošenja orožja.

Kot politično orožje proti aktivistom vlada pogosto uporablja ropanje in uničevanje, ki ga izvajajo protestniki. To izvajata dve vrsti ljudi. Prvi so tisti, ki so besni na sistem in kapitalistično izkoriščanje ter svojo jezo in moč kažejo z uničevanjem lastnine velikih podjetij, saj vlada ZDA posluša le, ko gre za ekonomsko škodo. Drugi pa so tisti, ki jim ni mar za gibanje in protest ter ju izrabijo sebi v prid. Morda romantiziram svet, a se mi zdi, da je ljudi prvega tipa neprimerljivo več kot ljudi drugega tipa.

Pomen gibanja ni nadvlada temnopoltih nad ostalimi rasami, kakor prikazujejo nekateri mediji, temveč enakovrednost vseh ras v vseh pomenih. To pomeni, da bi država morala aktivno delati na tem, da bi se položaj rasnih manjšin v ZDA izboljšal in kar se da izenačil. Tega ne bodo dosegli s streljanjem z vodnimi topovi in gumijastimi kroglami v mirne protestnike, temveč s povabilom aktivistom v diskusijo in z upoštevanjem njihovih izkušenj, idej in predlogov.

Golota. Tema, ki velja za tabu že več desetletij, celo stoletij. Hkrati tudi tema, ki jo poznamo že od prazgodovine. Gledališče. Zgradba, v kateri se ljudje že stoletja zabavajo, srečujejo, umetniško izpopolnjujejo, predvsem pa zgradba, v kateri hranijo dušo. Toda kaj nastane, ko to združimo? Kaj je rešitev enačbe? Mnenja se seveda delijo. Nekateri, no, takih je celo slaba večina anketiranih ledincev, menijo, da so predstave, ki vsebujejo prizore z golimi igralci, neprimerne oziroma celo sporne. Na tej točki se moramo vprašati: Zakaj tako negativen odziv?

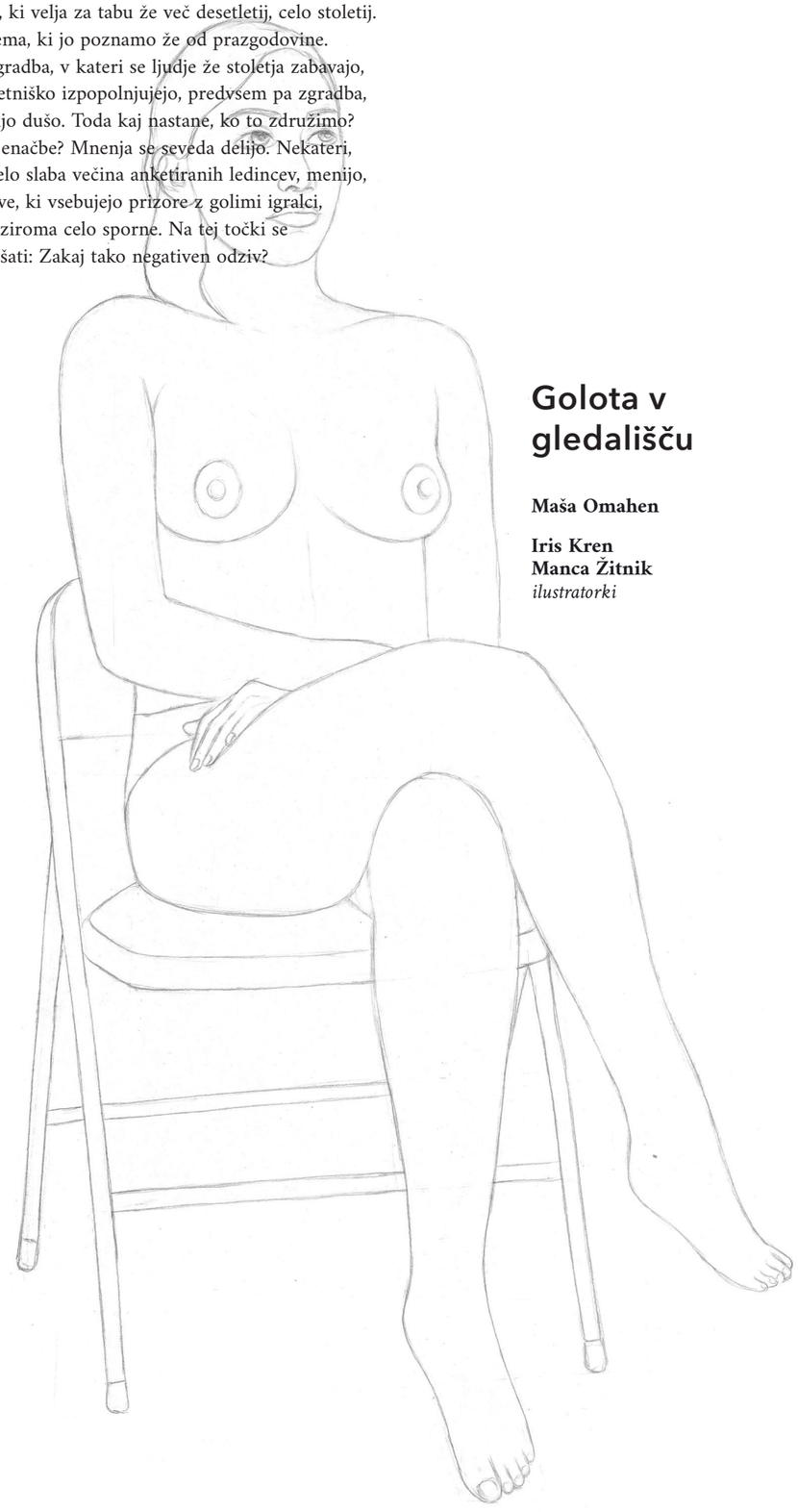

Golota v gledališču

Maša Omahen

Iris Kren
Manca Žitnik
ilustratorki

Seveda je mogoče, da je bil del z golimi igralci v predstavo, ki so si jo ogledali, umeščen čisto po nepotrebnem in zato ni bil smiseln. Mogoče je tudi, da se v bistvo in sporočilnost predstave niso preveč poglobili. Mogoče pa je seveda tudi, da jih golota sama po sebi moti.
No, ampak za boljše razumevanje in pravilno razreševanje računa potrebujemo več razlage in pomoči, kot je le skupinsko delo v obliki mnenj. Za pravi rezultat potrebujemo inštruktorja, eksperta, ki se spozna na "goloto v gledališču" v vseh pogledih. Vse našteto velja za našo sogovornico, akademsko igralko Anjo Novak. Intenziven in naporen študij dramske igre je začela pred desetimi leti na AGRFT v Ljubljani. Po diplomi in tik pred magisterijem se je zaposlila v ansamblu Slovenskega mladinskega gledališča, kjer igra še danes. Poleg tega svojo umetniško nadarjenost izraža tudi v pesmih, radijskih igrah in še v marsičem. Leta 2019 je prejela Borštnikovo nagrado za najboljšo mlado igralko.

Torej, gremo od začetka. Anja Novak verjame, da gledališče, kot tudi vsaka druga umetnost, prinaša ljudem smisel. "Ljudem je globoko v njih vseeno za estetiko, formalnost, razvedrilo, če stvar nima vsebine, lačni so smisla. Notranji smisel je tisto, kar naredi življenje vredno življenja. V gledališču se s smislom srečujemo, soočamo, osvobajamo. Je pa res, da ni samo po sebi umevno, da je takšno vsako umetniško delo; ni vsaka predstava takšna, da lahko poda smiselno izkustvo in izpolnitev. Kot na vseh področjih je tudi v umetnosti veliko slabega in hvala bogu tudi veliko dobrega. Le razlikovati je treba."

Po mnenju naše sogovornice so negativni odzivi publike na določene reči v predstavah veliko zgovornejši kot sprejemajoči ali ravnodušni odzivi. Pričajo namreč o človekovem odporu, neprijetnem občutku in predsodkih, zato so odlično izhodišče za debate o družbi. “Kadar je vsem vse všeč in nikogar nič ne vznemiri, v dobrem ali slabem smislu, je dolgčas in se nič zares ne spremeni v človeku in v svetu. Nisem pa pristaš provokacije per se. Niti provokacije z goloto. Zanima me smisel tega, kar počnem, gledam, slišim. V nasprotnem primeru se na odru ali pa v publiki mučim.”

Trditev, da naj bi predstave, kjer je prisotna golota, povečale število obiskovalcev, se ji zdi naravnost smešna: “Če si kdo želi gledati gola telesa v živo, lahko gre kam drugam in ima veliko več od tega.”

Prisotnost golote v svetu igralstva in plesa se razlikuje tudi med posameznimi kulturami. Japonci na primer poznajo tehniko plesa buto, pri kateri so plesalci popolnoma goli in pobarvani v belo. Z njo se je Anja srečala med študijem, a po njenih izkušnjah bela barva deluje skoraj kot kostum, zato se igralec ne počuti zares golega. Kasneje je igrala v več predstavah, v katerih je bila zares gola, tudi brez barve. “Goloto jemljem kot kostum, kot simbol, kot znak, kot del sporočila. Ne bi mogla stati gola na odru, če v tem ne bi videla razširitve tematike oziroma vsebine, s katero se predstava ukvarja, ali na primer, če bi šlo za ‘goli’ ekshibicionizem.”

Seveda morajo tudi igralci zbrati pogum, da stopijo goli na oder, “predvsem zato, ker imamo ljudje sploh do sebe veliko predsodkov, kar se tiče telesa, in če želiš stati gol pred drugimi, moraš svoje telo preprosto sprejeti takšno, kot je, ga vzljubiti”. Anja meni, da je to lep občutek, a hkrati poudarja, da mora golota imeti smisel za predstavo in zgodbo, ne pa (le) za osebnostno rast, užitek ali osvobajanje igralca, razen seveda če je to sporočilo predstave. Golota v modernem gledališču je močno prisotna že več kot pol stoletja. Zakaj je torej ljudje še vedno ne sprejmemo v celoti?

Da bomo lažje rešili enačbo iz začetka članka, se moramo vrniti do temeljev umetnosti, nekaj tisočletij v zgodovino, recimo v prazgodovino, in si ogledati umetnine tistega časa. Kipec Willendorfske Venere, relief Inane Ištar, pa nekaj stoletij naprej v grški umetnosti kip Kurosa, slavni Michelangelov kip Davida in tako naprej. V vseh teh umetninah takoj opazimo nekaj skupnega: vsi upodobljenci so goli. Dvomim, da katerega od ledincev ali drugih ljudi to moti.

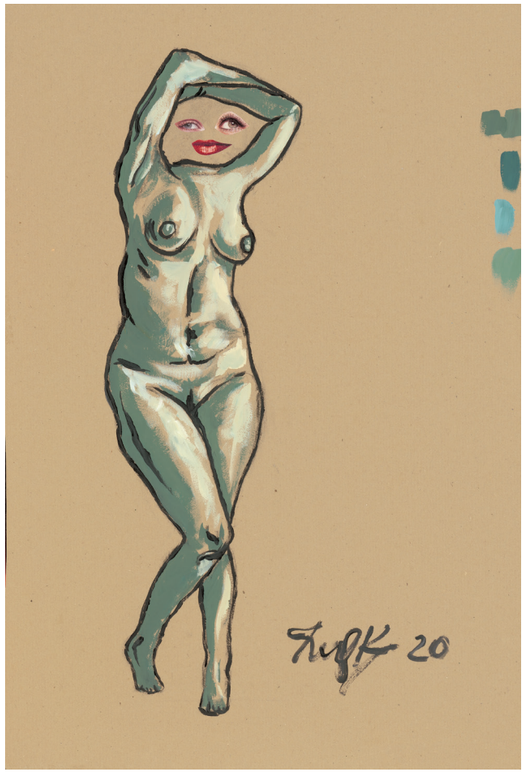

“Z goloto imajo in so imele problem tudi marsikatere veroizpovedi, kar zagotovo vpliva tudi na umetnost, danes in v preteklosti. Ko je Michelangelo na primer poslikal Sikstinsko kapelo in narisal angelčke z lulčki, je prišel komentar, da se to ne spodobi, in navodilo, naj nekaj ukrene. In potem jim je narisal ‘hlačke’. Ampak še vedno je v likovni in vizualni umetnosti veliko manj predsodkov do golote kot v gledališču. Sploh če gre za dela iz preteklosti. Potem se nam vse zdi malo manj nevarno,” pravi Anja.

Zakaj je večini ljudi samoumevno sprejemanje golote v slikarstvu in kiparstvu, v gledališču pa ne? So morda pozabili, da pod umetnost štejemo tudi mogočno, skrivnostno in nepredvidljivo gledališče? Mislim, da smo prišli do končnega rezultata naše enačbe. Golota plus gledališče je enako umetnost. In to v vseh pogledih.

Dragi ledinec, draga ledinka! Verjamem, da obstaja možnost, da se s prebranim sploh ne strinjaš, hkrati pa verjamem tudi, da je kdo po prebranem spremenil svoje mnenje, morda kdo celo prikimal. Upam pa, da se strinjaš z mano, da lahko po vsem tem rečeva samo še: “Bistvo je očem nevidno. Gledati je treba s srcem.” Tudi goloto.

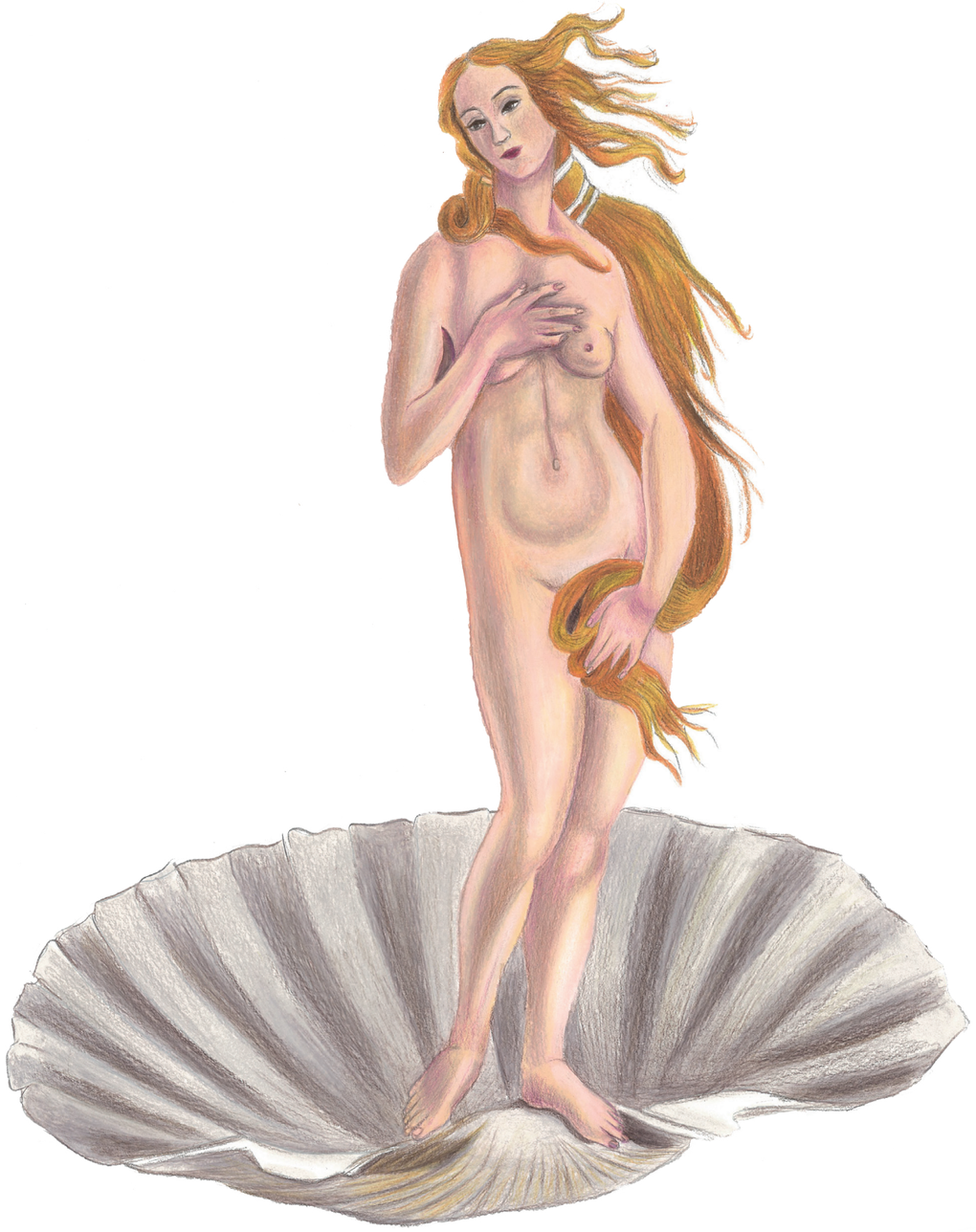

Intervju z **Igorjem Karlovškom**, pisateljem in odvetnikom

Če bi šlo vse po načrtu, bi Gimnazijo Ledina 23. aprila na zaključni prireditvi Unesco projekta Menjaj branje in sanje obiskal pisatelj Igor Karlovšek, odvetnik, ljubitelj narave in avtor uspešnih mladinskih romanov, kot so Gimnazijec, Teci, Preživetje in drugi. Ker so se stvari obrnile drugače, smo intervju s pisateljem naredili po e-pošti. Kaj nam je razkril o svojih literarnih začetkih in osvajanju deklet v mladosti?

Želja vsakega pisatelja je, da bi ga opazili, in vam je to uspelo. Kako ste dosegli objavo svojega prvega romana Mesečna noč, ko pa ste imeli le 15 let?

Gimnazija je bila zame precejšen šok. Bil sem verjetno eden najboljših učencev v osnovni šoli v majhnih Radečah, a ko sem prišel v elitni razred na Kajuhu (uradno Prva gimnazija v Celju z 200-letno tradicijo), sem ugotovil, da so vsi sošolci zelo prizadevni, pridni in predvsem bistri. Prva leta se nisem znašel. Bil sem prepričan, da bo šlo lepo brez truda naprej. Moja "prednost" je bila pisanje, a mi sprva ni kaj dosti pomagala. Pred Mesečno nočjo sem napisal že nekaj krajših del in požel zanimanje profesorja za slovenščino. Ta me je spodbujal, zato je nastala Mesečna noč, a ne drži, da je bila objavljena pri mojih 15 letih. Izšla je v nadaljevanjih šele leta 1977 v reviji Mladina, ko sem imel osemnajst let. Po svoje je bilo to zame razočaranje, ker se je obetalo, da bo izšla pri Mladinski knjigi kot knjiga v okviru tedanjega programa Mlada pota. Za to se je zelo zavzemal Tone Pavček, urednik pri Cankarjevi založbi, ki pa je imela za nekaj let poln program. Prosil je Nika Grafenauerja, da bi delo izdala Mladinska knjiga, a sem v boju z uveljavljenimi pisatelji izpadel.

V kakšnem spominu imate srednjo šolo?

Dogajalo se je veliko zabavnega, ker nisem bil ravno običajen dijak. Že to, da sem imel brata dvojčka Borisa, ki je sedel z menoj v klopi, je povzročalo zanimive zaplete. Prve tri ocene v gimnaziji so bile tri enke. Dobil sem jih za obnovo pri slovenščini nekje konec septembra. Prva je bila za obliko, ker v zvezku nisem imel predpisanega dvainpolcentimetrskega roba. Druga zato, ker sem pisal s kemičnim svinčnikom namesto z nalivnikom. Tretja pa zaradi površnosti, ker sem eno izmed ženskih oseb napačno poimenoval. Do petke pri slovenščini sem zato prilezel šele v četrtem letniku. Pri tem naj opozorim, da me je imel profesor, potem ko je odkril, da pišem, zelo rad. V četrtem letniku sem sedel v isti klopi in na istem stolu kot nekdanji dijak Karel Destovnik - Kajuh. Ko sem napisal roman Mesečna noč, sem pri razredničarki izprosil, da me je pustila v Ljubljano iskati založnika. V Državni založbi sem urednika Kajetana Koviča presenetil med malico. Noge je imel na mizi, v roki sendvič z veliko žemljo. Sprva niti ni razumel, kaj želim. Ni si predstavljal, da bi dijak napisal roman. Ko je tisti "špeh" prijel v roke, je spremenil mnenje.

Po poklicu ste odvetnik. To se sliši kot strog in odgovoren poklic. Je res tako? Kakšna je bila vaša pot do tega poklica?

Sprva sem se vpisal na primerjalno književnost in filozofijo. Šele konec avgusta me je sestra pregovorila, naj se prepišem. V prvem letniku prava sem bil predsednik letnika, v drugem letniku pa so kolegice izvedle "državni" udar in izvolile predsednico letnika – Marijo, mojo bodočo ženo. Poročila sva se takoj, ko sva opravila izpite za drugi letnik. Vzela me je v roke in od takrat naprej sva pri študiju blestela. Nobenega izpita nisva padla, povprečna ocena tretjega in četrtega letnika je bila 9,5. Marija je postala odvetnica leta 1989, jaz šele 1996. Odvetništvo je resen in težak poklic. Zelo te izmuči in posrka veliko življenjske energije, posebej če sočustvuješ s svojimi strankami. Vsaka napaka pri odvetniškem delu je huda in lahko povzroči prave človeške tragedije. Ni prostora za površnost, kar naprej moraš iskati in se učiti na novo, študirati sodne odločbe, sodno prakso, teoretične prispevke. Dela nikoli ne pustiš v pisarni, spremlja te dan in noč, včasih zaradi njega tudi ne moreš spati. Po drugi strani pa ga ne bi zamenjal za nič drugega. Rad sem odvetnik.

Poleg romanov ste napisali tudi nekaj scenarijev. Kaj je težje napisati in zakaj?

Ko sem pričel resneje pisati, je bilo težko izdati roman, ker je bilo v Sloveniji veliko pisateljev. Čas med oddajo rokopisa in izdajo je bil običajno dve leti. Ker v tem času nisem želel gledati v zrak, sem se odpravil na televizijo in povedal, da bi rad napisal scenarij. Tam so mi dali nekaj nasvetov in sem pričel. S scenariji sem tekmoval na anonimnih natečajih in običajno dobil drugo ali tretjo nagrado, enkrat tudi prvo. A pri filmu je težava, da nisi sam svoj gospod, ampak se naloge porazdelijo med režiserja, snemalca, producenta. Ta je najpomembnejši, ker odloča o denarju. Po mojih scenarijih so posneli nadaljevanki Dosje JK I in Dosje JK II, nanizanko Klan in celovečerni film Patriot. Ostali scenariji so obtičali v predalih, ker ni bilo denarja za izvedbo. Menim, da je lažje napisati scenarij kot roman, ker vse tisto, kar moraš v romanu nevsiljivo predstaviti skozi delovanje junaka, tu preprosto napišeš. Na primer: lastnosti junaka kar našteješ in igralec jih potem upošteva. Na eni strani pišeš dialoge, na drugi pa scene. Roman je čisto druga zgodba, tam pridejo v poštev tudi stil, izrazna moč, literarne prvine. Scenarij je bolj tehnični napotek in nima literarnih ambicij.

Vaš roman Preživetje se je znašel na seznamu za Cankarjevo tekmovanje. Kaj vam to pomeni? Je občutek odgovornosti, ker vas spremljajo mladi, še večji?

Na seznamu knjig za Cankarjevo je bil tudi Gimnazijec. Seveda je to veliko priznanje in vsak mladinski pisatelj upa, da bo njegovo delo prišlo na tak seznam. Gimnazijec je bil natisnjen v skoraj osemnajst tisoč izvodih, kar je ogromno. Roman Preživetje je leta 2018, ko je bil izdan, izšel v 600 izvodih, za Cankarjevo tekmovanje pa je bil ponatisnjen v približno 3500 izvodih. Pomembno je, da bralci pisatelja spoznajo. Na srečanjih lahko poveš tudi tisto, česar ni v knjigi, poveš še, kaj drugega si napisal, in običajno te mladi bralci pričnejo odkrivati za nazaj. Glede odgovornosti ne vem, vedno se trudim biti boljši. Moj založnik pravi, da si tako dober, kot je dobra tvoja zadnja knjiga. Če je roman nominiran ali celo nagrajen z večernico, potem naslednjega ne moreš in ne smeš napisati slabše ali povprečno. Bralca to razočara, zato ne bo več bral mojih del. Vse knjige za mlade sem napisal z dušo in velikim veseljem, da mladim sporočam, kaj je pomembno.

Všeč nama je bil odlomek: "*Moški vedno hočejo vse takoj in zdaj. V njih ni prefinjenega pričakovanja med čakanjem in razmišljanjem, kako se bo kaj obrnilo.*" *Kakšno pa je vaše mnenje o ženskah?*

O njih vse najlepše. Na srečo so drugačne od moških. Razmišljajo drugače in velikokrat se izkaže, da je to dobro. Na težave je bolje gledati z dveh stališč, ker je potem lažje najti rešitev. A ne bi preveč pametoval, ker se še vedno učim.

Simon iz romana Preživetje je veliko časa preživel v gozdu, bil je zelo iznajdljiv. Bi tudi vi opravili podoben izziv preživetja v gozdu?

Sem vedoželjen in veliko časa preživim v naravi. Bridko se zavedam vseh človeških pomanjkljivosti, ker smo se preveč pomehkužili. Samo v najprijaznejših okoliščinah lahko uživamo v naravi, sicer pa je huda, neizprosna in nepremagljiva. Večino stvari, zapisanih v romanu, sem po odlomkih tako ali drugače preizkusil sam. Sicer pa nisem pristaš načrtnega izvajanja iger preživetja, ampak uživanja v najlepšem, kar ti da narava. Narava ni poligon, kjer lahko kar prosto jemlješ, ampak jo moraš spoštovati in globoko ceniti. Če kdo želi poskusiti, kako je biti sam v naravi, je dovolj, če v lepem in toplem vremenu v gozdu počaka do popolne teme. Strah ima nenadoma hudo velike oči.

Glavni lik romana Preživetje spoznamo tudi kot spretnega zapeljevalca. Ste bili tudi vi v mladosti takšni?

Ne vem, ali je Simon ravno spreten, je pa odkrit in pošten. Ne verjamem, da sem mu bil podoben. Sem zelo športen tip in sem igral nogomet, rokomet in tudi košarko, čeprav sem po postavi precej majhen. Reševali sta me hitrost in spretnost. Zelo zgodaj sem se začel zanimati za dekleta in si nisem belil glave s tem, kakšen sem. Zaljubljen sem bil redno, hudo in nesmrtno od petega razreda naprej. Dekletom sem bil zanimiv, ker sem igral klavir in violino, bil športnik, dober učenec, pripravljen sem bil pomagati, bral sem ogromno in imel vedno na zalogi zanimive zgodbe. Ugotovil sem, da se jih na radovednost ujame veliko več kot na postavo.

S čim ste si krajšali čas v karanteni? Se vam zdi virus možna tema katerega od vaših naslednjih romanov?

Zdaj je čas za delo na vrtu. Imam čebele in te pomladi zahtevajo kar veliko dela. Pišem četrti del pentalogije Ognjeno pleme z naslovom Velika bitka. To je zgodba o otrocih največjega slovanskega poveljnika, ki Slovane vodi izza Karpatov proti novi domovini. Zaradi spletk morajo otroci, dve dekleti in trojčki, bežati pred očetovimi nasprotniki. Roman radi berejo tako mlajši bralci kot odrasli, ker je poln akcije od prve do zadnje strani. V tem času je izšla moja prva mladinska kriminalka Na svidenje, Lara. To je zgodba o dijakinji, ki ji umorijo dvojčico. Ker policija ne najde morilca, ga prične iskati sama. Virus kot literarna tema pa je že dodobra obdelan; kuga, aids in podobne nadloge so vedno hvaležna tema. Brez dvoma bo tudi korona našla svoje mesto, ker je tako odločno spremenila naš način življenja.

Zoja Karanjac Kroflič in **Klemen Justin**

Tim Topić
fotograf

Z umetnostno zgodovino po Parizu

Neža Žagar Žnidaršič

Sem ena izmed mnogih dijakinj, ki je za izbirni maturitetni predmet izbrala umetnostno zgodovino. Ne le da je predmet zelo zanimiv, dodatni bonus je, da nam je profesor Boris Bovha napisal skripto s snovjo o vseh umetnostnozgodovinskih delih, ki pridejo v poštev za maturo. Na podlagi tega sem si naredila seznam arhitekturnih in drugih umetniških del, ki sem si jih ogledala med petdnevnim obiskom Pariza.

Prvi dan sem se odpravila v zagotovo najbolj znan muzej na svetu. Louvre je ogromen, razdeljen na pet nadstropij (od -2 do +2), kjer si lahko ogledamo in občudujemo dela od prazgodovine do romantike. Muzej je nekakšen labirint prepletenih dvoran, v katerem bi lahko človek preživel ves dan. Sama sem ostala le sedem ur in si ogledala vsa dela na svojem seznamu. Začela sem z dvorano, v kateri stojijo Michelangelova Sužnja, Canovova Amor in Psihe ter Bartolinijeva Nimfa s škorpijonom. V tej dvorani sem preživela skoraj celo uro, saj so me umetnine nagovorile, celo ganile. Ogledala sem si jih iz vseh zornih kotov in si prebrala njihove zgodbe, ki so napisane ob vsaki umetnini. Navdušilo me je, kako so umetniki iz kosa marmorja ali navadnega kamna izklesali figure, ki premorejo tako visoko stopnjo čutnosti in nežnosti. V kamnu so videli in čutili figure in njihovo življenje ter jih uspeli prikazati na tako popoln način, da jih lahko občutimo skoraj fizično. Navdušil me je odnos med Amorjem in Psihe, način, kako Amor nežno drži Psihino telo, ter napetost, ki je ustvarjena med njunima obrazoma, tik preden se poljubita.

V naslednji dvorani, ki me nikakor ni pustila ravnodušne, sem si ogledala slike iz romantike: Gericaultov Splav Meduze, Davidovi Prisego Horacijev in Kronanje Jožefine ter Delacroixevi Svoboda vodi ljudstvo ter Alžirke. Ko ta dela preučujemo doma ali v šoli, se ne zavedamo, za kako velika platna gre. To so platna nepredstavljivih dimenzij; če si jih želimo ogledati v celoti, moramo stopiti nekaj korakov nazaj in si vzeti čas, da vsrkamo njihovo celotno moč (temu so namenjene klopi v dvorani). Ta dela so večinoma družbenokritična. Barve so tako močne in žive, da si z lahkoto predstavljamo čas, v katerem so nastala. Figure so odločne, žive, pravilnih proporcev in čustvene. Seveda med čustvi prevladujejo jeza in obup na eni strani ter moč in ponos na drugi. Vsa ta čustva pa se ob gledanju prebudijo tudi v nas – skoraj se lahko postavimo na mesto naslikanih figur.

Naslednji dan je bil namenjen začetnikom modernizma: realistom, impresionistom in postimpresionistom. Ogled v Musée d'Orsay sem začela z začetnikom modernizma, Manetom, in njegovimi deli Olimpijo, Zajtrkom na travi in Piskačem. Navdušila me je Olimpija, ki odstopa od starejših Vener in Afrodit. V preteklosti so bile gole Venere postavljene v naravo in so imele zaprte oči, Olimpija pa je v sobi in vzpostavlja z gledalcem očesni stik, ki ga ne namerava prekiniti. Ni več predstavljena kot boginja ali simbol ljubezni, ampak kot to, kar je – prostitutka. S svojim očesnim stikom vzpostavi z nami razmerje: ona je tista, ki o vsem odloča, mi smo ji podrejeni in lahko hvaležni, da nam je namenila svoj čas.

Nato sem se povzpela v peto nadstropje, ki bi ga poimenovala nebesa, ker je polno impresionističnih del, kot so Monetovi Lokvanji, Renoirjev Ples v Le Moulin de la Galette in Degasov Priklon, ter postimpresionističnih del, kot so van Goghovi avtoportreti. Tu sem res uživala. Najbolj so me prevzele nežne, pastelne barve Moneta, ki v človeku vzbudijo veselje, srečo in mir. Prav tako je bilo lepo videti igro svetlobe in sence, po kateri so impresionisti znani. Slednje je še lepše prikazano v Renoirjevem delu, kjer je umetniku uspelo naslikati vpliv, ki ga ima svetloba na človeške obraze, kar daje skupini ljudi posebno, živahno in toplo vzdušje; ob ogledu te slike si prav zaželimo, da bi se jim pridružili in občutili to, kar čutijo oni. Nato sem se preselila v sobo z van Goghovimi avtoportreti. V prestopu od impresionistov do postimpresionistov se čuti, kakor da bi naredili obrat za 180 stopinj. Nismo več obdani s toplimi prizori, polnimi igre svetlobe in senc. Van Goghovi avtoportreti v nas vzbudijo nekaj negotovega, prisilijo nas v razmislek o umetniku in njegovem duševnem stanju. Avtoportreti namreč izražajo melanholijo in umetnikovo nestabilno duševno stanje, rešitev iz katerega je bilo le slikanje in ustvarjanje. Neverjetno lepa je njegova tehnika slikanja s kratkimi vijugastimi potezami čopiča, ki ustvarjajo občutek olajšanja, ki ga je umetnik občutil med ustvarjanjem.

Seveda nisi bil zares v Parizu, če si nisi ogledal Eifflovega stolpa, Slavoloka zmage, cerkve Svetega srca, Sainte-Chapelle, Notre-Dame in seveda doma absolutističnih vladarjev Versaillesa. Poleg teh svetovno znanih in priljubljenih znamenitosti so ogleda vredni še Rodinov muzej, Picassov muzej in pokopališče Père-Lachaise. To potovanje mi bo za vedno ostalo v spominu, ker ni lepšega in boljšega doživetja od tega, ko hodiš po muzejih ali po mestu in prepoznavaš dela in umetnike, ki so zaznamovali zgodovino umetnosti.

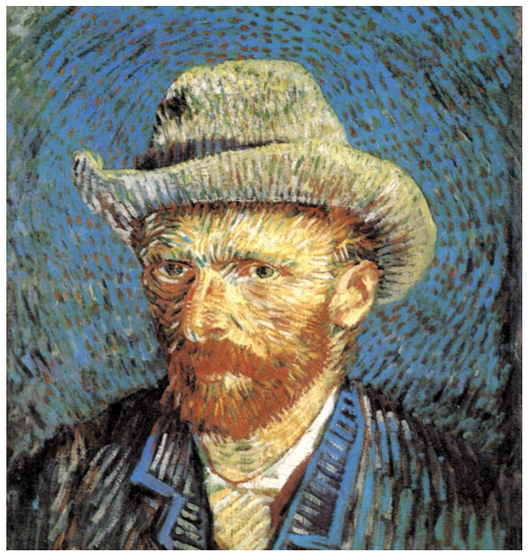

Loti Rajič

Petra Omahen

Tim Topić
fotograf

Fotografinja Loti Rajič je dijakinja 4. c. Fotografija jo je od vedno veselila, z njo pa se je začela ukvarjati v devetem razredu osnovne šole. Večino svojega znanja je pridobila z gledanjem tutorialov na Youtubu. Fotografiranje je njen hobi in način izražanja, a iz tega ne želi razviti kariere. Loti je na področju fotografije dosegla kar nekaj uspehov. Na Unesco projektu Dediščina v rokah mladih – mladi posvojijo spomenik se je uvrstila na drugo mesto, sodelovala je pri ustvarjanju novinarskih prispevkov Obrazi prihodnosti za časopisno hišo Dnevnik, za intervju v Mladiki je fotografirala predsednika države, Boruta Pahorja. Fotografskega dela ji ni lahko kombinirati s šolo, a se je uspešno prebila do četrtega letnika. Loti pa ni le šolska fotografinja, temveč tudi članica dijaške skupnosti, kjer pomaga pri organizaciji dogodkov. Zelo si želi spoznati Elona Muska, ker se ji zdi zanimiva oseba.

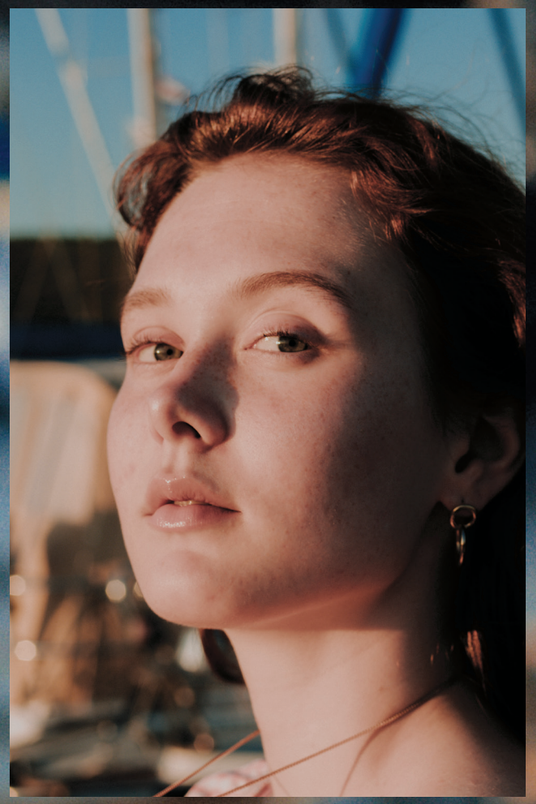

Loti je ena izmed dijakinj, ki se intenzivno pripravljajo na maturo, ki jo mnogi označujejo kot prvi zrelostni izpit. Tudi njej to povzroča veliko stresa, zato svetuje bodočim maturantom, naj se učijo sproti in čim bolj kakovostno. Zaradi vseh groženj z maturo in nenehnih opominjanj nanjo ima občutek, da se na ta izpit pripravlja že od rojstva. Pogrešala bo vse profesorje, ki jo spremljajo že od prvega letnika, najbolj razredničarko Tamaro Možina Artač in profesorici Tatjano Cvetko ter Bojano Petrin, zagotovo pa ne bo pogrešala zgodovine. Seveda to ne velja za profesorja Pavliho in njegove zgodbice! K vpisu na Ledino jo je spodbudila sestra, ki je obiskovala isto gimnazijo. Loti nad gimnazijo nima pripomb, nad šolskim sistemom, ki je po njenem mnenju zelo zastarel, pa veliko. Ena izmed stvari, ki jo obžaluje, je, da ni nikoli obiskala ur joge pri prof. Prhavcu. Meni, da narava vpliva na nas in našo osebnost, torej do neke mere verjame v horoskop, vendar zgolj zato, ker si želi, da bi bila tipičen oven: samozavesten, odgovoren in samostojen.

V prostem času najpogosteje gleda filme in serije, se druži s prijatelji, preživlja čas v naravi in rešuje matematične naloge. Seveda poseže tudi po kakšni knjigi, rada prebira poljudnoznanstvene knjige, všeč ji je bila Kratka zgodovina časa Stephena Hawkinga, ki jo je prebrala v izvirniku. V času karantene poskuša preživljati dneve tako kot prej, le da ji sedaj ni treba obiskovati šole. Po njenem mnenju panika ni potrebna, se ji pa zdi, da nekateri ljudje pandemije in njenih posledic ne jemljejo dovolj resno. Meni, da države ne bi sprejele tako strogih ukrepov brez razloga in da tisti, ki covid-19 enačijo z gripo, podcenjujejo bolezen. Poudarja, da to ni le bolezen starih, temveč se lahko okužijo tudi mladi. Zato je nujno upoštevati ukrepe, da se lahko čim prej vrnemo v normalno življenje in čim manj ogrožamo starejše ljudi.

Mlada fotografinja svetuje: “Vzemi si čas zase in za svoje bližnje ne glede na količino dela, ki ga imaš pred sabo. Upoštevaj, da je Pavliha edini bog, in lažje ti bo v življenju.”

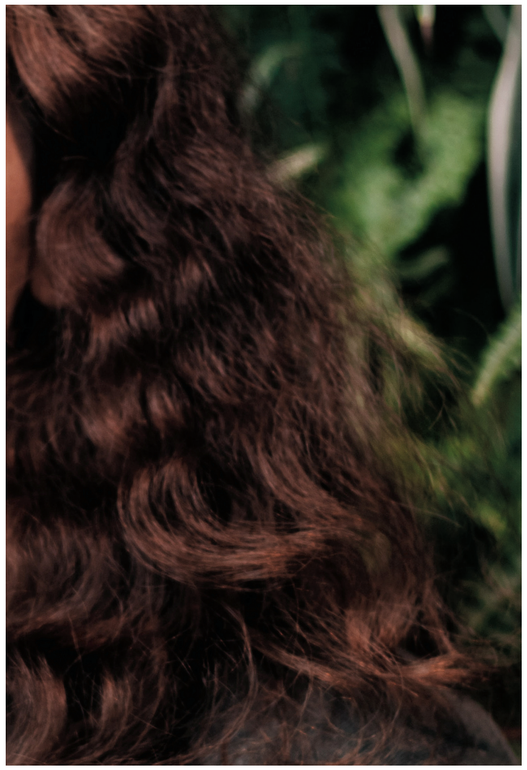

Manca Žitnik

Tajda Tomšič

Loti Rajič
fotografinja

Ko zaslišimo ime Manca Žitnik, je težko, da ne bi pomislili na čudovite slike, risbe, pisanje … Umetnost je svet, ki Manci ogromno pomeni in s katerim se ukvarja že od zgodnjega otroštva. Njena dela smo lani lahko občudovali na ledinskih stenah, njene ilustracije pa krasijo tudi pesniško zbirko Ujeta v sebi avtorice Mojce Bukovnik. Najraje slika portrete, saj ji je zanimivo opazovati različne osebnosti ljudi. To tudi poskuša prikazati v svojih umetninah. Inspiracijo črpa iz okolice, "najdeš jo lahko povsod, če le malo opazuješ". Vedno jo očara risanje oči, ker se ji zdi, da največ povedo o osebnosti človeka, oči so res ogledalo duše. Največkrat uporablja oljne barve. "Sicer so nekoliko nepraktične, a mi je všeč, da se zelo počasi sušijo in si lahko za projekt vzamem več časa." Pripomočki, ki jih ima ves čas pri sebi, so skicirka, svinčnik in radirka. Čas ustvarjanja je pri Manci popolnoma odvisen od obsežnosti dela, včasih slika pol ure, pri kakšnem obsežnem projektu pa tudi do dvajset ur.

Zelo rada potuje in vedno, ko obišče kakšen nov kraj, si ogleda čim več muzejev in galerij. Ko je bila majhna, so jo dolgočasili, zdaj pa lahko tam preživi ves dan. Najbolj všeč ji je Metropolitanski muzej v New Yorku, ker ima zelo širok obseg del, prijazne vodiče in veliko znanih del, o katerih je poslušala že vse življenje. Od umetnikov je izpostavila Marino Abramović, navdihujeta jo njen pogum in raziskovanje psiholoških vprašanj s performansom. Na družbenih omrežjih spremlja tudi druge znane in manj znane umetnike. Njen sanjski umetniški projekt je, da bi se povezala z umetniki z vsega sveta in izvedla skupen projekt na temo globalnih problemov. Manca je v nižjih razredih osnovne šole sodelovala na različnih natečajih. V tretjem razredu je dosegla prvo mesto na natečaju Otroškega muzeja Hermanov brlog, narisala je pando in to risbo ima še zdaj. Kasneje je na natečaje pozabila, kar je škoda, pravi, saj so odlična motivacija.

Slikanje in risanje pa nista edini vrsti umetnosti, s katerima se ukvarja. Zelo rada tudi piše, največkrat kratke zgodbe in poezijo. Piše o tem, kar jo v tistem trenutku navdihuje ali teži. V zgodbe pogosto vnaša svoje izkušnje. Kar napiše, največkrat ostane skrito v njeni skicirki. Tudi njen prosti čas je umetniško obarvan, saj se uči igrati klavir in kitaro. Pri izbiri glasbe ni izbirčna, najraje pa posluša alternativno glasbo. Veliko se tudi druži s prijatelji in rada bere knjige, vendar bolj med poletnimi počitnicami. Nazadnje je prebrala angleški prevod knjige Umberta Eca Zgodovina grdega. Hollywoodske filme gleda bolj poredko, vsekakor pa najde čas za ogled kakšnega dokumentarca ali dobre komične serije. V življenju si želi čim več potovati, spoznati različne kulture in zanimive ljudi ter prispevati k razvoju umetnosti. Dolgo je trenirala plavanje, želi pa si naučiti deskanja na valovih.

Njena izbirna maturitetna predmeta sta umetnostna zgodovina, saj si želi študirati slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, in ruščina, ker ji je ta jezik že od nekdaj zelo všeč. Njen najljubši predmet je sicer slovenščina, še posebej takrat, ko pri pouku analizirajo književnost. Ni pa ji všeč matematika, zato ne dela dovolj sproti in se hitro izgubi. Tega predmeta jo je tudi najbolj strah na maturi.

Na Ledini se počuti dobro. Zdi se ji, da lahko na tej šoli čisto vsak najde svojo družbo, nekoga zase. Všeč ji je tudi veliko število zanimivih krožkov in ekskurzij. Če bi pri svojem šolanju lahko kaj spremenila, bi se bolj osredotočala na stvari, ki jo zanimajo. Obiskovala bi več krožkov, dejavnosti in ekskurzij, ker ima zelo lepe spomine na vse, ki se jih je udeležila.

Ledincem svetuje: "Ne vznemirjajte se, na koncu se vsi nekako znajdemo. Stvari ne jemljite preveč resno, napake so del življenja, delajo ga zanimivega."

Svoj rojstni dan ste preživeli v karanteni, a to še ne pomeni, da se poleti ne boste dobro imeli. Le potrpežljivo in brez agresije, saj po dežju vedno sonce posije.

Počitek in lenarjenje sta zares prijetna, a za to čas še bo. Za zdaj naj šola krasi nebo, pa četudi je le spletna.

Karantena v tvoji glavi in povsod kakor zloben je gospod. Stehtaj svojih misli pest, slabe odvrzi in očisti si zavest.

Kač več ni in ti letiš, nejevolje le drobiž. Vse je v redu in še bolje bo, če verjameš vase res zelo.

Ljubezen to pomlad ni ravno zacvetela, kajti žal jo je samoizolacija prehitela. Vseeno pa to še nič ne pomeni, saj zunaj že letajo metulji rumeni.

Naj nasmeh vam ostane na obrazu kljub kakšnemu porazu. Včasih se morate samo sprostiti in se kot otrok po toboganu spustiti.

Bam bam sliši se pok, hrsk hrsk res prijeten zvok. Brum brum peš po svoji občini drviš, le pazi, da se v svojih mislih ne izgubiš.

Velik biceps, gluteus maximus je hud, to dela karantena, še izboljša tvoj ti mood.

Eva Dana Vidmar
in **Maša Pandža**

Fedja Kovič
ilustrator

Vzemite si čas zase in počnite vse, kar vam zapaše. Sončni dnevi so pred vami, zato prepustite se zabavi.

Ne bojte se svoje ribe ali kakšne druge hibe. Le pogumno novim dogodivščinam naproti in naj vas na tej poti nič me zmoti.

"Lajf is good
in voda vre."
Tvoji kulinarični podvigi
osrečujejo vse.

Brez oblačka je nebo, tebi pa je res hudo. Vzemi se v roke, iz kruha še nikoli ni bilo moke.

Entschuldigung meinem Kind **Tilen Kos**

Eben
ins Leben;
Willkommen.
Zu einem Leben
voll von Scheiß.
Zu diesem Teufelskreis
des Leids und der Misere.
Tut mir leid;
sehr.

Es tut mir leid,
dass ich nichts getan hab‘;
dass ich schlief,
wenn die Welt gebrannt hat.

Es tut mir leid,
dass du jetzt im Dreck
leben musst.
Dass für dich „weg“
Tod bedeutet.

Tut mir leid,
dass das ganze Gewicht der Sonne
auf deinen Schultern steht.

Ich lüge.
Wenn ich mich darum gekümmert hätte,
kämftest du diesen Krieg nicht allein.

Pot **Nika Franič**

Ni tako lahko,
kakor zdi se na prvi pogled.
A tudi ne tako težko,
vara nas lahko izgled.

Sprva drugi nas vodijo,
potem nas izpustijo.
Dolgo pred nami hodijo,
sčasoma nas zapustijo.

Neka leta pridejo,
ko mislimo, da ne zdržimo več.
Ko drugi vsi odidejo
in vsak napor nam je odveč.

Nato pride že nekdo,
ki prehodi z nami ostanek poti.
In vedno, ko nam je hudo,
nas tesno za roko drži.

Dohiti nas tudi čas,
ko drugi sledijo nam,
ko se zanesejo na nas,
tudi če ne vemo, kam.

Ko pot se koncu bo približevala,
polni bomo čudnega občutka.
Ne bomo hoteli, da bi se končala,
spominjali vsakega se bomo trenutka.

So obdobja, ko ne gre vse zlahka,
ko na naši poti je veliko zmot.
A saj ta ne sme biti lahka,
ker to je življenja pot.

Maybe **Lana Dreca**

Maybe it's the perfume that you wear,
or the way you touch your hair.
How you confuse me it's unfair,
with you love is always in the air.

Maybe it's the way you kiss my forehead while my eyes are closed,
or how your presence gets me feeling so safe but yet exposed.

The way you wake up and all of a sudden love fills my chest with light,
you're the only one that makes me feel like everything is going right.

Reminiscing about yesterday's night fulfils me on the inside,
it has me daydreaming of the days when we next collide.

Ateisti življenja **Manca Marinko**

Gledamo v platna in ne dohajamo trenutkov,
beremo prozo in iščemo rimo,
se z okovanimi rokami branimo občutkov,
ko pišemo poeme poletju,
čeprav še vedno jokamo za zimo.

O zimi razmišljamo v barvah, ki ne obstajajo,
in vsak naš pogled je retrospektiva.
Na telesa si slikamo polarne pejsaže,
da srca se slučajno ne odtajajo,
ker se bojimo ljubezenskega motiva.

Gledamo skozi 3D-očala, a smo slepi za razsežnost
in strašijo nas robovi vsakega okvirja.
Smo ovce pred volkom, ki ime mu je Nežnost,
potrebne neurja, ampak si le želijo premirja.

V črno-bele filme zaljubljeni,
a naš ideal je barvna paleta,
na mrazu čakamo na poljube, ki so nam bili obljubljeni,
čakamo, če bosta ona in on še kdaj objeta.

Smo ateisti življenja
in muze površinske sreče,
ki se hranijo od vsakodnevnega mrgolenja
in mislijo, da se vsaka solza obarva rdeče.

Anja Vrtačnik *glavna urednica*

Tim Topić *grafični oblikovalec in umetniški vodja*

Loti Rajič *avtorica naslovne fotografije*

Kalina Šušteršič *za naslovno fotografijo in fotografijo v kazalu*

Jaka Dolinar *ilustracija na naslovni fotografiji*

Tim Topić *avtor fotografije na prvi strani in fotografije v kazalu*

Erazem Kos in **Kalina Šušteršič** *za fotografijo na prvi strani*

Mojca Lotrič, prof. *mentorica*

ilustratorji
Fedja Kovič
Iris Kren
Manca Žitnik
Jaka Dolinar

fotografi
Loti Rajič
Veronika Iglič
Tim Topić

jezikovni pregled
Mojca Lotrič, prof.
Nina Prešern, prof.
Irena Škulj, prof. (*angleške pesmi*)

uredništvo
Angela Novosel
Anja Kocjančič
Eva Dana Vidmar
Lana Dreca
Manca Kraševec
Mateja Ceglar
Maša Omahen
Maša Pandža
Neža Žagar Žnidaršič
Petra Omahen
Špela Peterka
Tajda Tomšič

Vse grafike, ilustracije in fotografije, z izjemo slikarskih del pri članku "Z umetnostno zgodovino po Parizu", so dela dijakov Gimnazije Ledina.

GIMNAZIJA LEDINA

številka 3, leto 2019/20, letnik 51 | Tiskarna Januš, d. o. o. | 300 izvodov | ISSN C503-5473

MMXIX
MMXX